

**ПРО РОБОТУ УКРДЕРЖАРХІВУ,
ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВ
І СПЕЦІАЛЬНИХ УСТАНОВ СТРАХОВОГО ФОНДУ
ДОКУМЕНТАЦІЇ У 2018 РОЦІ
ТА ПРІОРИТЕТИ УКРДЕРЖАРХІВУ НА 2019 РІК**

ВСТУП

Державна архівна служба України, державні архівні установи України та спеціальні установи страхового фонду документації (СФД) протягом 2018 р. спрямовували свою діяльність на виконання завдань, пов'язаних із реалізацією державної політики у сфері архівної справи, діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації

Рішенням колегії Державної архівної служби України від 28 лютого 2018 р. визначено основні пріоритети діяльності Укрдержархіву, державних архівних установ України та спеціальних установ страхового фонду документації:

- цифровізація усіх процесів архівної справи та діловодства;
- організація формування, обліку та зберігання документів Національного архівного фонду (НАФ);
- надання якісних та комплексних інформаційних послуг у сфері архівної справи;
- вшанування подій та видатних учасників Української революції 1917–1921 рр.;
- забезпечення реалізації державної політики у сфері створення та ефективного функціонування державної системи страхового фонду документації.

З метою реалізації пріоритетних завдань Укрдержархівом, архівними установами, спеціальними установами страхового фонду документації протягом 2018 р. здійснено низку заходів.

**I. ЗАКОНОПРОЕКТНА
ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВА РОБОТА**

У 2018 р. на виконання повноважень Укрдержархівом вживалися заходи щодо активізації законотворчої діяльності, розроблення та вдосконалення чинних актів законодавства, перегляду нормативно-правових актів із питань архівної справи, діловодства та страхового фонду документації, скасування застарілих актів і таких, що не відповідають новим умовам соціально-економічного розвитку України.

Протягом 2018 р. Укрдержархівом розроблено 21 проект нормативно-правових актів: 5 законопроектів, 1 проект постанови та 3 проекти розпоряджень Кабінету Міністрів України, 12 проектів наказів Мініс-

терства юстиції України з питань архівної справи, діловодства, створення страхового фонду документації.

Так, зокрема, до Міністерства юстиції України подано:

проекти законів України:

– «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення діяльності архівних установ»;

– «Про внесення змін до Закону України «Про страховий фонд документації України»;

– «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань здійснення заходів державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері страхового фонду документації»;

– «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації дозвільних процедур у сфері страхового фонду документації» (подано на розгляд Кабінету Міністрів України);

– «Про внесення змін до статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». проект постанови Кабінету Міністрів України:

– «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері створення, формування, ведення і використання страхового фонду документації та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною архівною службою».

проекти розпоряджень Кабінету Міністрів України:

– «Про тимчасове припинення видавання архівних документів, що містять інформацію про стратегічно важливі та потенційно небезпечні об'єкти»;

– «Про створення Центрального державного історичного архіву України, м. Ужгород»;

– «Про внесення змін до Державної програми формування страхового фонду документації на продукцію оборонного і мобілізаційного призначення на 2005–2020 роки».

проекти наказів Міністерства юстиції:

– «Про затвердження Змін до Правил роботи архівних установ України» (лист Укрдержархіву від 05.07.2018 № 01.3/3072);

– «Про внесення змін до Типового положення про архівний відділ міської ради» (лист Укрдержархіву від 11.07.2018 № 01.3/3189);

– «Про затвердження Змін до Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів» (листи Укрдержархіву від 04.05.2018 № 01.3/1998 та від 25.05.2018 № 01.3/2333);

– «Про внесення змін до Типового положення про архівну установу сільської, селищної, міської ради, ради об'єднаної територіальної гро-

мади для централізованого тимчасового зберігання архівних документів, нагромаджених у процесі документування службових, трудових та інших правовідносин юридичних і фізичних осіб, що не належать до Національного архівного фонду» (лист Укрдержархіву від 29.12.2018 № 01.3/5761);

– «Про внесення змін до Порядку доступу до приміщень і на територію державних архівних установ» (лист Укрдержархіву від 26.01.2018 № 01.4/347);

– «Про затвердження Методики оцінювання фізичного стану документів Національного архівного фонду» (лист Укрдержархіву від 30.11.2018 № 01.4/5246);

– «Про затвердження тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що плануються до виконання за рахунок коштів державного бюджету на 2019–2021 роки науково-дослідними інститутами, що належать до сфери управління Державної архівної служби України» (наказ Мін'юсту від 27.06.2018 № 2056/5);

– «Про затвердження Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності Державної архівної служби України у сфері архівної справи та страхового фонду документації» (лист Укрдержархіву від 17.08.2018 № 01.2/3698);

– «Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Міністерства юстиції України від 02квітня 2013 р. № 618/5» (лист Укрдержархіву від 17.08.2018 № 01.2/3698);

– «Про затвердження змін до Положення про проведення інспекційних перевірок у сфері страхового фонду документації України» (лист Укрдержархіву від 08.06.2018 № 02/2550);

– «Про затвердження порядків проведення перевірок архівних установ» (лист Укрдержархіву від 12.04.2018 № 04/1649);

– «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України від 21 вересня 2015 р. № 1786/5/272» (лист Укрдержархіву від 18.06.2018 № 03/2728).

З підготовлених у 2018 р. Укрдержархівом 21 проектів нормативно-правових актів прийнято 3:

– розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 576-рцт «Про внесення змін до Державної програми формування страхового фонду документації на продукцію оборонного і мобілізаційного призначення на 2005–2020 роки»;

накази Міністерства юстиції України:

– від 27.06.2018 № 2058/5 «Про внесення змін до Порядку доступу до приміщень і на територію державних архівних установ», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.07.2018 № 793/32245);

– від 27.06.2018 № 2056/5 «Про затвердження тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що

плануються до виконання за рахунок коштів державного бюджету на 2019–2021 роки науково-дослідними інститутами, що належать до сфери управління Державної архівної служби України».

Крім того, в 2018 р. прийнято 4 накази Міністерства юстиції України, проекти яких були підготовлені в минулі роки, а саме:

– від 04.07.2018 № 2277/5 «Про затвердження Змін до Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.07.2018 № 791/32243);

– від 27.06.2018 № 2057/5 «Про внесення змін до Типового положення про експертну комісію державного органу, органу місцевого самоврядування, державного і комунального підприємства, установи та організації», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.07.2018 № 790/32242);

– від 27.06.2018 № 2059/5 «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України від 19 листопада 2013 р. № 2438/5», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.07.2018 № 792/32244);

– від 28.08.2018 № 2805/5 «Про затвердження Порядку підготовки документальних публікацій», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 31.08.2018 № 991/32443).

22 травня 2018 р. підписано Угоду про співробітництво між Державною архівною службою України та Національним архівом Естонської Республіки.

У 2019 р. прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 10.01.2019 № 9 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері створення, формування, ведення і використання страхового фонду документації та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною архівною службою», проект якої був підготовлений Укрдержархівом у 2018 р.

Опрацьовано 36 проектів нормативно-правових актів, що надійшли на погодження від міністерств та інших центральних органів виконавчої влади:

4 проекти законів України:

– «Про місцеві вибори» (лист до Міністерства юстиції України від 11.10.2018 № 01.3/4544);

– «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності», розроблений Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (лист до Міністерства юстиції від 28.09.2018 № 01.3/4327);

– «Про критичну інфраструктуру та її захист» (лист до Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 14.05.2018 № 02/2137);

- «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» (лист до Міністерства юстиції від 06.06.2018 № 02/2495);
- 6 проектів постанов Кабінету Міністрів України:
  - «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про електронні довірчі послуги» (лист до Міністерства юстиції від 30.01.2018 № 04/384);
  - «Деякі питання цифрового розвитку» (лист до Міністерства юстиції від 06.07.2018 № 04/3099);
  - «Питання проведення гендерно-правової експертизи» (лист до Міністерства юстиції від 08.08.2018 № 04/3624);
  - «Про затвердження порядків з питань зарахування періодів служби до страхового стажу та подання відсутніх у Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування відомостей про грошове забезпечення та сплату страхових внесків військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової служби), осіб начальницького і рядового складу, поліцейських» (лист до Міністерства соціальної політики від 07.09.2018 № 03/3997);
  - «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо документування управлінської інформації» (лист до Міністерства юстиції від 05.11.2018 № 01.3/4900);
  - «Про затвердження Порядку внесення відомостей про належно-го користувача транспортного засобу до Єдиного державного реєстру транспортних засобів» (лист до Міністерства юстиції від 08.11.2018 № 01.3/4952);
- 12 проектів розпоряджень Кабінету Міністрів України:
  - «Про затвердження плану заходів на 2018–2021 роки щодо реалізації стратегій Державної міграційної політики України на період до 2025 року» (лист до Міністерства юстиції від 22.02.2018 № 01.3/843);
  - «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні» (лист до Міністерства юстиції від 27.04.2018 № 04/1902);
  - «Про затвердження плану заходів щодо розвитку відкритих даних в Україні на 2018–2020 роки» (лист до Міністерства юстиції від 06.07.2018 № 04/3098);
  - «Про затвердження Програми розвитку державної статистики до 2022 року» (лист до Міністерства юстиції від 27.09.2018 № 01.3/4319);
  - «Про утворення Організаційного комітету та затвердження плану заходів з підготовки та відзначення у 2018 році Дня пам'яті та примирення і 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні» (лист до Міністерства соціальної політики від 24.04.2018 № 03.1/1826);

– «Про затвердження Плану заходів із відзначення 22-ї річниці Конституції України» (лист до Міністерства юстиції від 26.04.2018 № 03.1/1889);

– «Про утворення Організаційного комітету з підготовки та відзначення 27-ї річниці незалежності України» (лист до Міністерства культури від 31.05.2018 № 03.1/2430);

– «Про затвердження плану заходів щодо відзначення 100-річчя заснування Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» (лист до Міністерства інформаційної політики від 19.07.2018 № 03.1/3284);

– «Про заходи з підготовки та відзначення Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав і 30-ї річниці виведення військ колишнього СРСР з Республіки Афганістан» (лист до Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції від 10.10.2018 № 03/4524);

– «Про затвердження плану дій із впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2018–2020 роках» (лист до Державного агентства з питань електронного урядування України від 08.11.2018 № 04/4959);

– «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні на 2019–2020 роки» (лист до Міністерства освіти і науки від 29.12.2018 № 03.1/5734);

– «Про підписання Програми співробітництва у галузях освіти, науки, культури, молоді та спорту між Кабінетом Міністрів України і Урядом Держави Ізраїль» (лист до Міносвіти від 29.12.2018 № 03.1/5734);

4 проекти наказів Міністерства юстиції України:

– «Про внесення змін до Правил ведення нотаріального діловодства» (лист до Міністерства юстиції від 29.10.2018 № 01.3/4757);

– «Про затвердження Положення про галузевий державний архів Міністерства юстиції України у сфері виконання кримінальних покарань та пробації» (лист до Міністерства юстиції від 20.04.2018 № 01.3/1804);

– «Про затвердження Положення про експертно-перевірну комісію галузевого державного архіву Міністерства юстиції України у сфері виконання кримінальних покарань та пробації» (лист до Міністерства юстиції від 04.12.2018 № 01.3/5270);

– «Про затвердження Змін до деяких наказів Міністерства юстиції України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про електронні довірчі послуги» (лист до Міністерства юстиції України від 12.02.2018 № 04/624);

2 спільні накази:

– Міністерства юстиції України та Служби зовнішньої розвідки України «Про затвердження Змін до Положення про галузевий держав-

ний архів Служби зовнішньої розвідки України» (лист до Служби зовнішньої розвідки України від 05.12.2018 №57/ДСК);

– Міністерства культури України та Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про галузевий державний архів Українського інституту національної пам'яті» (лист до Інституту національної пам'яті від 14.12.2018 № 01.3/5504);

3 проекти наказів інших центральних державних органів влади:

– Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти» (лист до Міністерства освіти і науки України від 11.09.2018 № 01.3/4026);

– Міністерства оборони України «Про внесення зміни до Положення про експертно-перевірну комісію галузевого державного архіву Міністерства оборони України» (листи до Міністерства юстиції України та Міністерства оборони України від 10.01.2018 № 01.3/121);

– Державного агентства з питань електронного урядування «Про затвердження вимог до форматів даних електронного документообігу в органах виконавчої влади» (лист до Державного агентства від 06.11.2018 № 04/4921);

3 проекти постанов Національного банку України:

– «Про затвердження Положення про порядок формування, зберігання та знищення відокремлених електронних даних, отриманих за результатами роботи інформаційних систем у Національному банку України і банках України» (лист до Національного банку України від 22.08.2018 № 04/3757);

– «Про затвердження Правил застосування переліку документів, що утворюються в діяльності Національного банку України та банків України» (лист до Національного банку України від 24.10.2018 № 01.3/4712);

– «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національного банку України» ((лист до Національного банку України від 15.11.2018 № 01.3/5021);

2 проекти інших документів:

– Програма культурного співробітництва між Урядом України та Урядом Італійської Республіки на 2018–2022 роки (лист до Мінкультури від 24.05.2018 № 03/2290);

– Показники критеріїв оцінки рівня мобілізаційної готовності, на виконання листа Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08.06.2018 № М 2714-15/834-03дск (лист до Мінекономрозвитку України від 25.06.2018 № 02/2889).

Проведено роботу щодо обліку і підтримання у контрольному стані міжнародних договорів. На веб-порталі Укрдержархіву у рубриці «Міжнародні контакти» розміщено Перелік міжнародних договорів міжвідомчого характеру, укладених Укрдержархівом, який налічує

35 чинних угод про співробітництво, 3 протоколи про спільні проекти, 1 меморандум про спільні проекти.

II. ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ, ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА СТАНОМ ДІЛОВОДСТВА, ЕКСПЕРТИЗОЮ ЦІННОСТІ ТА ЗБЕРЕЖЕНІСТЮ ДОКУМЕНТІВ В УСТАНОВАХ, ОРГАНІЗАЦІЯХ, НА ПІДПРИЄМСТВАХ

З метою забезпечення формування НАФ документами, що відбивають сучасну історію України, в 2018 р. архівними установами на постійне зберігання прийнято 408 тис. 427 одиниць постійного зберігання, з них:

- 392 тис. 031 од. зб. управлінської документації;
- 3 тис. 276 од. зб. особового походження;
- 5 тис. 751 од. зб. науково-технічної документації;
- 7 тис. 369 од. зб. кіно-, фото-, фоно-, відео документів.

У 2018 р. до центральних державних архівів прийнято на постійне зберігання 24 тис. 112 од. зб. усіх видів документів.

Від ліквідованих підприємств, установ і організацій до архівних установ прийнято 113 тис. 106 од. зб. із кадрових питань (особового складу).

У 2018 р. прийнято на постійне зберігання від архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад до державних архівів областей 84 тис. 815 од. зб., 215 од. обл. документів НАФ, з них:

- 84 тис. 765 од. зб. управлінської документації;
- 50 од. зб. особового походження;
- 210 од. обл. фотодокументів;
- 5 од. обл. відео документів.

До НАФ за результатами експертизи цінності документів включено 589 тис. 489 од. зб. управлінської документації.

Крім того, експертно-перевірними комісіями (ЕПК) державних архівів (ЕК архівних відділів) погоджено описи справ із кадрових питань (особового складу) на 548 тис. 256 од. зб.

Найкращі показники з приймання документів НАФ:

– управлінської документації – в ЦДАВО України, Держархіві Хмельницької області, архівних відділах райдержадміністрацій Вінницької, Житомирської, Запорізької, Київської, Полтавської, Сумської, Хмельницької, Чернігівської областей, міських рад Вінницької, Дніпропетровської, Харківської областей;

– документів особового походження – в ЦДАМЛМ України, держархівах Одеської, Чернівецької областей; архівних відділах райдержадміністрацій Чернігівської області;

– фотодокументів – у ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, держархівах Вінницької та Запорізької областей; архівних відділах рай-

держадміністрацій Херсонської та Хмельницької областей; архівних відділах міських рад Хмельницької області;

- фонодокументів – у Держархіві Херсонської області;
- відеодокументів – у ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного.

Експертно-перевірними комісіями (ЕПК) державних архівів схвалено описи управлінської документації кількістю 589 тис. 489 од. зб.

З метою якісного формування НАФ та надання методичної допомоги установам – джерелам формування НАФ держархівами областей проведено 14 виїзних засідань ЕПК: Волинської – 1, Дніпропетровської – 1, Донецької – 1, Запорізької – 1, Луганської – 1, Миколаївської – 2, Полтавської – 3, Рівненської – 1, Тернопільської – 1, Черкаської – 1, Чернігівської – 1.

На обліку в державних архівних установах, архівних відділах міських рад перебуває 36 тис. 477 юридичних осіб – джерел формування НАФ, із них 30 тис. 339 юридичних осіб є джерелами їх комплектування.

З метою удосконалення роботи з документами в установах, організаціях, на підприємствах, що перебувають у зоні комплектування відповідної архівної установи, державними архівами, архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад проведено 4 тис. 759 перевірянь роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів, проведено 18 оглядів стану роботи з документами в установах – джерелах формування НАФ, організовано 875 семінарів та курсів із підвищення кваліфікації для працівників діловодних, архівних, експертних служб. До 714 семінарів/курсів, які проводилися іншими установами, залучалися фахівці державних архівних установ (архівних відділів міських рад).

Державними архівами проведено 18 оглядів стану діловодства та збереженості архівних документів на підприємствах, в установах і організаціях. Зокрема, ЦДНТА України (2), держархівами Житомирської, Луганської, Тернопільської, Хмельницької областей було проведено 4 огляди; архівними відділами райдержадміністрацій Івано-Франківської і Кіровоградської областей проведено – 7; архівними відділами міських рад Івано-Франківської області – 4, Кіровоградської області – 1.

У 2018 р. на договірних засадах державними архівами, архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад проведено науково-технічне опрацювання 184 тис. 784 од. зб. усіх видів документів, зокрема:

- 84 тис. 254 од. зб. управлінських документів постійного зберігання підприємств, установ, організацій;
- 41 тис. 304 од. зб. управлінських документів тимчасового зберігання;
- 55 тис. 284 од. зб. документів із кадрових питань (особового складу);

– 3 тис. 942 од. зб. науково-технічної документації, що складає 8% від загальної кількості впорядкованих документів.

Трудовими архівами упорядковано 6% документів. Більша частина (64%) документів упорядковується власними силами підприємств, установ і організацій, 22% – приватними підприємствами та підприємцями.

В Україні функціонує 18 приватних архівів (із них 6 – засновані юридичними особами), в яких зберігаються документи понад 12 тис. 649 фондів.

Приватні архіви зберігають майже 436 тис. од. зб. із кадрових питань (особового складу) та понад 2 млн 388 тис. од. тимчасового зберігання.

Документи з кадрових питань (особового складу) описані на 63%.

Площа приватних архівів складає майже 15 тис. кв. м., у них працює 60 працівників.

Разом із тим, у сфері формування НАФ залишаються невирішеними деякі питання.

Станом на 01.01.2019 р. юридичними особами – джерелами формування НАФ описано лише 67% документів НАФ, що може спричинити їх втрату та уповільнює перехід на електронний документообіг.

Документи з кадрових питань (особового складу) описано на 81%.

Через відсутність вільних площ майже не комплектувалися держархіви Закарпатської, Харківської, Чернівецької областей, м. Києва.

В архівних підрозділах юридичних осіб – джерел комплектування державних архівних установ, Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, галузевих державних архівів, архівних відділах міських рад понад встановлені роки зберігаються майже 2 млн 579 тис. од. зб. документів НАФ. Цей показник на 293 тис. од. зб. виріс порівняно з минулим роком.

Найгірші показники в держархівах Харківської (213 тис. 259 од. зб.), Київської областей (116 тис. 275 од. зб.) та м. Києва (199 тис. 527 од. зб.).

ІІІ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЇХ ОБЛІКУ

Архівними установами вжито заходів щодо поліпшення умов зберігання документів НАФ, зокрема шляхом покращення матеріально-технічного забезпечення.

Протягом року тривала добудова спеціалізованої будівлі для Держархіву Тернопільської області, наразі будівництво знаходиться на завершальному етапі, переміщення архіву з культової будівлі заплановано у 1 кварталі 2019 р.

Поліпшено умови зберігання документів НАФ шляхом надання ЦДЕА України, держархівам Луганської, Черкаської областей, а також 41 архівним відділам райдержадміністрацій і міських рад додаткових приміщень загальною площею 2 тис. 358 кв. м.

У ЦДІАК України, ЦДІАЛ України, ЦДАМЛМ України, ЦДЕА України, держархівах Волинської, Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей, м. Києва здійснено ремонт приміщень площею 4 тис. 772,52 кв. м.

Разом із тим, у 49 будівлях архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад відремонтовано 2 тис. 557 кв. м. площ, проте це на 20% менше від запланованого.

Проводилося додаткове встановлення стелажного обладнання. У ЦДКФФА України, ЦДАМЛМ України, ЦДАЗУ, ЦДЕА України, держархівах Вінницької, Донецької, Луганської, Черкаської областей, м. Києва, а також 85 архівних відділах райдержадміністрацій та міських рад збільшено протяжність стелажних полиць на 7 тис. 240,8 погонних метра.

Архівними установами вжито заходів щодо посилення охоронного та протипожежного режимів із метою запобігання несанкціонованому доступу до архівосховищ, втрати документів, зокрема забезпечення позаповідомчої охорони, встановлення охоронної та пожежної сигналізації, систем пожежогасіння та відеоспостереження.

Охоронні сигналізації встановлено у приміщенні ЦДЕА України, Держархіві Черкаської області, 11 архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад, відремонтовано наявні охоронні сигналізації у ЦДІАЛ України, держархівах Волинської, Івано-Франківської, Харківської, Черкаської областей, 8 архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад.

Пожежні сигналізації встановлено у приміщеннях ЦДЕА України, держархівах Дніпропетровської, Полтавської областей, м. Києва, 18 архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад, відремонтовано наявні пожежні сигналізації у держархівах Волинської, Львівської, Полтавської, Черкаської областей, 10 архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад.

Протягом року у Держархіві Черкаської області та архівному відділі райдержадміністрації Херсонської області встановлено автоматичну систему пожежогасіння.

Ужито заходів для нормалізації температурно-вологісного режиму для забезпечення збереженості документів НАФ у архівосховищах, зокрема встановлено системи кондиціонування та вентиляції повітря у приміщеннях ЦДЕА України, Держархіву Сумської області, 11 архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад, відремонтовано ці

системи у Держархіві Волинської області та 2 архівних відділах міських рад.

З метою підвищення кваліфікації та обміну досвідом реставраторів архівних установ у 2018 р. організовано та проведено їх стажування на базі Державного центру збереження документів Національного архівного фонду. У заході взяли участь фахівці з галузевих державних архівів Міністерства закордонних справ України, Міністерства оборони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, ЦДАГО України, держархівів Луганської, Житомирської і Київської областей.

Для поліпшення фізичного стану всіх видів документів архівними установами проводилися реставраційно-відновлювальні роботи з документами, дезінфекція, дезінсекція і знепилення справ.

Так, у 2018 р. архівними установами відреставровано 185 тис. 841 арк. документів із паперовою основою (на 12% вище запланованого), відремонтовано 948 тис. 835 арк. документів із паперовою основою (на 21 % вище запланованого).

У Держархіві Хмельницької області впродовж 2018 р. тривала робота із документами, ушкодженими внаслідок пожежі, ідентифіковано 1 тис. 55 ум. од. Здійснено реставрацію 17 тис. 602 арк. документів НАФ, з них 7 тис. 299 арк. ушкоджених пожежею та 10 тис. 303 арк. із числа пошкоджених внаслідок незадовільного зберігання в колишньому Кам'янець-Подільському міському архіві.

Упродовж 2018 р. архівними установами опрацьовано і підшито 77 тис. 550 од. зб., що на 34% перевищило загальний плановий показник.

Проведено консерваційно-профілактичне оброблення 331 од. зб. страхового фонду документів НАФ, 6 тис. 979 од. зб. кінодокументів, 8 тис. 572 од. зб. фотодокументів, 2 тис. 346 од. зб. фонових документів, 9 од. зб. відеодокументів.

З метою поліпшення умов зберігання документів архівними установами закартоновано 496 тис. 776 од. зб., що на 33% перевищило загальний плановий показник. Також ще 82 тис. 851 од. зб. перекартоновано у нові коробки.

Перевіряння наявності документів залишалося одним із пріоритетних завдань державних архівів. Цей показник у 2018 р. у цілому перевиконано по Україні й становить близько 2,7 млн одиниць зберігання, що на 16% перевищує заплановані обсяги та на 7% – минулорічні.

Підбито підсумки виконання у 2017 р. заходів Програми здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів НАФ на 2009–2019 рр., проведено аналіз фізичного стану документів у державних архівах. Результати розглянуті на засіданні Центральної комісії Державної архівної служби з контролю за наявністю, станом та розшуком документів Національного архівного фонду та доведені до відома державним архівам.

Загалом держархівами (центральними, обласними, м. Києва) згідно з планом заходів Програми у 2017 р. перевірено наявність та стан 1 млн 825 тис. 648 од. зб. з 5 тис. 429 фондів та комплексів, що складає 103% від запланованої на звітний рік кількості одиниць зберігання. Перевиконання відбулося за рахунок ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДАМЛМ України, ЦДАЗУ, держархівів Волинської, Житомирської, Київської, Одеської, Полтавської, Харківської, Хмельницької, Чернівецької областей.

Упродовж 2017 р. не виявлено 1 тис. 526 справ, із них уперше не виявлено 225 справ, знайдено 78 справ.

За результатами перевіряння виявлено 915 справ, що потребують дезінфекції, 3 тис. 611 справ, що потребують реставрації, 51 тис. 734 справи, що потребують ремонту, 126 тис. 960 справ, що потребують опрацювання та підшивки.

В архівних установах значна увага приділялася обліку фондів і документів НАФ, що зберігаються в архівних установах, удосконаленню внутрішньої облікової документації, уточненню складу та обсягу фондів.

Забезпечено централізований державний облік документів НАФ. Так, у центральних державних архівах та держархівах областей, м. Києва станом на 01.01.2019 р. зберігається 41 млн 555 тис. 478 од. зб. та од. обл. документів НАФ (без урахування документів НАФ, що залишилися на анексованій території Автономної Республіки Крим та тимчасово непідконтрольних територіях Донецької і Луганської областей). Загалом, загальна кількість документів НАФ, що зберігаються в архівних установах та архівних підрозділах усіх ланок і підпорядкування, становить близько 80 млн од. зб. та од. обл.

У 2018 р. тривала робота щодо перегляду документів із метою виявлення унікальних. Так, архівними установами переглянуто 24 тис. 794 од. зб. управлінської документації, що на 30% перевищує загальні заплановані показники.

Крім того, протягом року було переглянуто 1 тис. 129 од. зб. документів особового походження, 3 тис. 268 од. зб. науково-технічної документації, 3 од. обл. кінодокументів, 1 тис. 21 од. обл. фотодокументів, 3 од. обл. фонових документів та 5 од. обл. відеодокументів.

У 2018 р., згідно з рішенням ЦЕПК Укрдержархіву, схвалено анотовані переліки на 6 унікальних документів (4 – документи ЦДІАЛ України, 2 – документи ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного). Ці документи внесено до розділу «Унікальні документи Національного архівного фонду» Державного реєстру національного культурного надбання.

ЦДІАК України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДАМЛМ України, держархівами Дніпропетровської, Житомирської, Полтавської, Сумської, Харківської, Херсонської, Черкаської, Чернівецької областей у 2018 р. застраховано 34 унікальні документи.

Одним із стратегічних напрямів організації доступу до архівної інформації є оцифрування документів НАФ і описів та надання до них доступу через Інтернет. У 2018 р. державними архівами продовжувалися роботи з оцифрування.

Упродовж року оцифровано майже 38 тис. од. зб. та од. обл. документів НАФ та майже 16 тис. описів.

Найбільші річні обсяги з оцифрування документів НАФ – у ЦДІАК України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, держархівах Вінницької, Волинської, Миколаївської, Одеської, Хмельницької областей, з оцифрування описів – у ЦДНТА України, ЦДАМЛМ України, держархівах Житомирської, Кіровоградської, Миколаївської областей.

Загалом, більше половини від загальної кількості описів оцифровано ЦДНТА України, ЦДАМЛМ України, ЦДАЗУ, держархівами Київської, Одеської, Миколаївської областей. Майже всі державні архіви, які здійснюють оцифрування, розміщують описи на власних веб-сайтах із метою надання віддаленого доступу користувачам.

Незважаючи на деякі проведені заходи, спрямовані на поліпшення умов зберігання документів НАФ, залишаються невирішеними питання зміцнення матеріально-технічної бази архівних установ, забезпечення їх придатними для зберігання приміщеннями.

Через відсутність фінансування у 2018 р. не проводилося будівництво, реконструкція та облаштування комплексу споруд центральних державних архівів України у м. Києві. Подальше зволікання з добувою призводить до руйнації «довгобуду» та здорожчання вартості означених робіт.

Наразі Дирекцією з експлуатації комплексу споруд центральних державних архівних установ України проводяться розрахунки з метою оновлення вартості робіт із добудови комплексу споруд центральних державних архівів України у м. Києві або його консервації.

Не вирішуються питання щодо переміщення 7 державних архівів центрального та обласного підпорядкування, які розміщуються в культових будівлях (ЦДАЛ України, ЦДНТА України, ЦДАМЛМ України, держархіви Вінницької, Львівської, Одеської, Чернігівської областей).

Так, у ході пошуку приміщення, придатного для розміщення архіву ЦДНТА України, архіву стало відомо про вільну будівлю Науково-дослідного інституту прикладних інформаційних технологій площею близько 2000 кв. м., що розташована за адресою: м. Харків, Полтавський шлях, 188-а і належить до сфери управління Державного університету телекомунікацій. Оптимальним шляхом вирішення питання розміщення ЦДНТА України, який дозволить не лише забезпечити збереженість документів НАФ, що зберігає архів, але й уможливить його подальше комплектування, є передавання цієї будівлі до сфери управління Укрдержархіву та її пристосування для розміщення ЦДНТА.

Укрдержархів звертався до керівництва Державного університету телекомунікацій для попереднього узгодження такого передавання та до Міністерства освіти і науки України. Однак, на сьогодні жодної відповіді Укрдержархіву не надано.

Разом із тим, згідно з останньою інформацією, наданою ЦДНГА, на третьому поверсі приміщень, де розміщено його архівосховище, виявлено суттєвий дефект підлоги, а саме прогин дерев'яного перекриття розміром 6 см., що може спричинити виникнення надзвичайної ситуації. З метою отримання допомоги Укрдержархів звернувся до Міністерства юстиції України.

У 2018 р. також ще більш загострилася ситуація із розміщенням ЦДАМЛМ України у зв'язку із безкомпромісною позицією Міністерства культури України і Національного заповідника «Софія Київська» щодо недоцільності продовження перебування тут архіву.

З метою вирішення питання Укрдержархівом підготовлено інформацію до парламентських слухань на тему: «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини України», які відбулися відповідно до постанови Верховної Ради України від 09 лютого 2018 р. № 2290-VIII 18 квітня 2018 р., в якій також зазначено проблему розміщення ЦДАМЛМ України. Означену інформацію включено також до проекту відповідної постанови Верховної Ради України.

Для вирішення проблеми розміщення ЦДАМЛМ України 03.04.2018 р. на базі Міністерства юстиції України проведено робочу нараду під головуванням заступника Міністра юстиції Дениса Чернишова за участю Укрдержархіву, Фонду державного майна України та Національного заповідника «Софія Київська».

З метою вичерпання всіх шляхів вирішення питання Укрдержархівом було запропоновано як один із варіантів, переміщення ЦДАМЛМ України до іншого, придатного для роботи приміщення у м. Києві площею близько 1,5 тис. кв. м., та надання архіву у користування вивільнених Укрдержархівом площ.

За результатами цієї наради Фондом державного майна України на лист Укрдержархіву було запропоновано 6 вільних приміщень у м. Києві. Однак, 3 із них уже пропонувалися Фондом на запити Укрдержархіву у 2016–2017 рр. та виявилися непридатними для розміщення у зв'язку з їх розташуванням і вкрай незадовільним технічним станом.

Решту із запропонованих приміщень у травні 2018 р. оглянуто фахівцями Укрдержархіву і Дирекції з експлуатації комплексу споруд центральних державних архівних установ України та також констатовано їх непридатність для розміщення, у т. ч. центрального органу виконавчої влади.

Крім того, у 2018 р. у ході чергового продовження ЦДАЗУ терміну дії договору оренди приміщення з ПраТ «Діпрозв'язок», порушено

питання про можливість продовження цього договору лише на умовах оплати ринкової вартості приміщення (100 грн з ПДВ за 1 кв. м. замість 1 грн за 1 кв. м.), яку до цього сплачував архів, що є неприйнятним.

Укрдержархів звернувся до керівництва Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, втім Державна служба підтримала позицію ПРАТ «Діпрозв'язок».

Укрдержархів звернувся також до Фонду державного майна України для отримання роз'яснення щодо правомірності застосування Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786, під час укладення договору оренди нежитлового приміщення між ПРАТ «Діпрозв'язок» та ЦДАЗУ і можливості встановлення орендної плати у розмірі 1 грн за 1 кв. м.

Не вирішено питання переміщення фондів Держархіву Одеської області з аварійної колишньої будівлі синагоги, яка за рішенням Одеської обласної ради у 2016 р. передана у власність єврейської громади. Водночас, у зв'язку з відсутністю вільних площ не виконано розпорядження голови Одеської обласної державної адміністрації від 03.03.2017 № 168/А-2017 «Про переміщення фондів Державного архіву Одеської області, які тимчасово зберігаються в Комунальній установі «Ізмаїльський архів» та розпорядження Ізмаїльського міського голови від 03.08.2017 № 386-р.

Протягом багатьох років не вирішується питання щодо будівництва спеціалізованих споруд для держархівів Київської і Харківської областей.

У той же час кількість державних архівів, які вичерпали резерви площ для комплектування документами або впритул наблизилися до граничної межі, з кожним роком збільшується.

Нині повністю вичерпано можливості для приймання документів на зберігання у 3 центральних державних архівах (ЦДАВО України, ЦДАК України, ЦДАЛ України), 5 держархівах областей (Київської, Полтавської, Харківської, Хмельницької, Чернівецької), а також м. Києва. Сховища 3 центральних державних архівів (ЦДАГО України, ЦДНТА України, ЦДАМЛМ України) та 11 держархівів областей (Вінницької, Дніпропетровської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської, Чернігівської) заповнені на 90–99%.

У центральних і обласних держархівах близько 10% наявних стежків – дерев'яні, а близько 12% од. зб. управлінської документації зберігається у незакартонованому стані. Крім того, частина картонажів для зберігання документів НАФ потребують заміни на безкислотні, як того вимагають світові стандарти.

Викликає занепокоєння захищеність архівних будівель. У зв'язку з дефіцитом фінансування низка державних архівів була змушена відмовитись від послуг охорони підрозділами поліції охорони, що передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.1993 № 615 «Про заходи щодо вдосконалення охорони об'єктів державної та інших форм власності».

На сьогодні не забезпечено позавідомчою охороною більше половини будівель центральних та обласних державних архівів, у деяких із державних архівів, у яких така охорона наявна, вона функціонує лише у позаробочий час.

Не оснащено охоронною сигналізацією (або вона знаходиться у неробочому стані) 27% будівель центральних та обласних державних архівів.

Існує гостра потреба в оснащенні архівних приміщень сучасними протипожежними засобами. Пожежною сигналізацією не забезпечено (або вона знаходиться у неробочому стані) також 27% будівель центральних та обласних державних архівів.

Не оснащено (або знаходяться у неробочому стані) системи пожежогашіння у 94% архівосховищ центральних та обласних державних архівів.

Нагальною є потреба в оснащенні архівосховищ сучасними системами вентиляції і кондиціонування повітря, новітніми технічними засобами для дезінсекції, дезінфекції документів. Не обладнано системами кондиціонування та вентиляції повітря (або вони знаходяться у неробочому стані) 65% архівосховищ центральних та обласних державних архівів.

Обсяги реставрації та ремонту документів НАФ в архівних установах залишаються недостатніми, враховуючи їхні потреби.

Невідкладного вирішення потребує питання збільшення обсягів страхового копіювання документів НАФ. У зв'язку із дефіцитом фінансування на витратні матеріали та штатних одиниць кількість одиниць зберігання, на які створено страховий фонд архівними установами, знижується з кожним роком.

Враховуючи зростаючі потреби на інформацію, що міститься у документах НАФ, обсяги оцифрування є вкрай недостатніми.

З метою вирішення проблем місцевих державних архівів Укрдержархівом протягом минулого року було ініційовано листи-звернення до Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України, голів облдержадміністрацій.

IV. НАУКОВЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УКРДЕРЖАРХІВУ

До сфери управління Укрдержархіву входять 2 наукові установи: Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства (УНДІАСД) і Науково-дослідний, проектно-конструкторський та технологічний інститут мікрографії (НДІ мікрографії).

Відповідно до тематичних планів науково-дослідних робіт Укрдержархіву за рахунок бюджетних асигнувань на 2018 р. зазначеним установам було замовлено 25 наукових досліджень, з них 9 завершено у 2018 р..

УНДІАСД відповідно до Тематичного плану науково-дослідних робіт, що виконуються ним за рахунок коштів Державного бюджету України на 2018 р., виконував 8 науково-дослідних робіт (НДР), 5 з яких завершено у 2018 р..

Реалізація результатів виконаних науково-дослідних робіт забезпечить:

- науковий супровід удосконалення системи стратегічного планування в архівній справі, посилення його взаємозв'язку з державним управлінням і прогнозуванням;

- уніфікований підхід архівних установ до основних технологічних процесів створення цифрового фонду користування документами НАФ та його обліку, зберігання та доступу до копій;

- визначення оновлених професійно-кваліфікаційних характеристик посад та змісту існуючих і нових видів робіт (професій) працівників архівної сфери відповідно до сучасних змін в архівних технологіях і умовах праці;

- значне скорочення витрат часу працівників архівних установ на пошук необхідної інформації, зокрема з питань світового досвіду організації архівної справи та регулювання процесів виготовлення електронних копій архівних документів; сучасних тенденцій розвитку архівної справи та документознавства, прикладних та науково-технічних здобутків вітчизняних і зарубіжних архівів для використання їх у практичній, науково-дослідній та методологічній роботі;

- моніторинг стану архівосховищ та фізичної збереженості документів у вітчизняних архівних установах із метою формування сучасної системи біозахисту та профілактики біоуразень документів НАФ.

НДІ мікрографії – унікальна для України науково-дослідна установа, яка вирішує актуальні проблеми мікрографії та репрографії, здійснює науково-технічне забезпечення функціонування та розвитку державної системи СФД.

У звітному році за Тематичним планом прикладних досліджень та дослідно-конструкторських (технологічних) робіт (ДКР) інститут виконував 17 наукових (науково-технічних) робіт, завершено виконання 4 наукових (науково-технічних) робіт, за якими отримано 5 одиниць науково-технічної продукції.

Ефектом від впровадження результатів НДР та ДКР, які виконано у 2017 р., є підвищення якості функціонування державної системи СФД та забезпечення її подальшого розвитку.

Результати наукових робіт, виконаних НДІ мікрографії у 2018 р. за Тематичним планом, забезпечують вирішення першочергових проб-

лемних питань у сфері формування, ведення та використання СФД, а також надають можливість:

- вдосконалити чинні технології мікрофільмування СФД у частині підготовки цифрових зображень документів, наданих на мікрофільмування в електронному вигляді;

- провести дослідне виготовлення зображень, що містять інформацію про культурні цінності у цифровому вигляді, та дослідне мікрофільмування інформації про культурні цінності у цифровому вигляді і відтворення з мікрофільмів СФД цієї інформації із заданою якістю;

- гарантувати довгострокове зберігання мікрофільмів СФД без погіршення показників їхньої якості, а визначений порядок дозволить у майбутньому оперативно визначати нові дезінфекційні засоби, які можуть бути застосовані під час антигрибкового оброблення приміщень;

- наочно відобразити результати роботи розробленої служби оновлення серверної частини ПЗ «ЦДНТА України – облік документів» та ПЗ «ЦДНТА України – редактор структурних елементів імпорту»;

- підвищити якість наукових робіт завдяки використанню передового міжнародного науково-технічного досвіду та гармонізації національної науково-технічної продукції сфери СФД із міжнародною;

- забезпечити бази зберігання СФД України нормативним документом, який встановлює нормативи трудомісткості, нормативи часу для технологічних операцій процесу зберігання документів СФД;

- підвищити продуктивність праці та спрощення пошуку в Реєстрі документів СФД об'єктів, документацію на які закладено до СФД України;

- упорядкувати взаємодію між суб'єктами державної системи СФД, пов'язаними з науковою і науково-технічною діяльністю, та сприяти підвищенню ефективності наукових робіт;

- забезпечити реалізацію державної політики щодо стабільного функціонування та розвитку державної системи СФД.

Протягом 2018 р. державними архівними установами України було проведено певну наукову та методичну роботу.

Відповідно до звіту про виконання плану наукової та методичної роботи державних архівних установ України за 2018 р., державними архівними установами в плановому порядку підготовлено низку наукових розробок, зокрема: 33 статті, 4 огляди документів, 3 міжфондові тематичні покажчики, 2 монографії, 2 збірники архівних документів.

Позапланово державні архівні установи підготували 1 огляд документів фондів, 3 статті, 3 збірники архівних документів.

Активну роботу в науковому напрямі діяльності провели: ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДІАЛ України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДАЗУ, державні архіви Миколаївської та Рівненської областей.

У рамках виконання завдань із методичної роботи протягом звіт-ного періоду державними архівами було розроблено 51 методичний посібник, завершено підготовку 46 посібників. Крім того, позапланово архівними установами підготовлено 30 посібників.

Загалом тематика методичних розробок була спрямована на забезпечення пріоритетів Державної архівної служби України, пріоритетних напрямів практичної роботи державних архівних установ та відповідає вимогам часу.

За видами документів за звітний період підготовлено 26 методичних рекомендацій, 33 інструкції, 8 пам'яток, 2 порядки, 2 регламенти, 1 комплект документів методичного характеру з питань забезпечення соціального захисту громадян, що відкладаються у навчальних закладах, 1 словник, 3 примірних номенклатури справ, 1 програму підвищення кваліфікації.

Активну роботу в напрямі методичної діяльності провели: ЦДАВО України, ЦДІАК України, ЦДІАЛ України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДНТА України, держархіви Вінницької, Донецької, Хмельницької та Харківської областей.

V. УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ТА КОМПЛЕКТУВАННЯ АРХІВІВ ЕЛЕКТРОННИМИ ДОКУМЕНТАМИ

Державною архівною службою та ЦДЕА України здійснювалася робота з виконання заходів, передбачених планом заходів із реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 617-р. Зокрема, велось розроблення відомчих інформаційно-телекомунікаційних систем:

- «Архівні фонди України» (підсистема «Шукаємо в архівах») – для надання доступу до документів НАФ;
- ЕЛАРСИС – для приймання-передавання електронних документів НАФ на постійне зберігання.

Для забезпечення архівних установ обладнанням для оцифрування документів НАФ подано пропозиції для включення витрат щодо придбання відповідного професійного обладнання до завдань Національної програми інформатизації на 2019–2021 роки.

З метою організації роботи централізованого електронного фонду користування документами НАФ проводилася робота зі створення веб-сервісу, який є складовою частиною відомчої інформаційно-телекомунікаційної системи «Архівні фонди України» та призначений для надання вільного доступу до довідкових даних про документи НАФ.

На базі ЦДЕА України створено сховище для централізованого електронного фонду користування документами НАФ та сховище для

зберігання електронних документів НАФ загальним обсягом 100 Тб. Завершується розроблення першого модуля відомчої інформаційно-телекомунікаційної системи ЕЛАРСИС, призначеного для приймання-передавання електронних документів НАФ на постійне зберігання, в якому буде реалізований новий формат електронного документа.

VI. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА ДОСТУПНОСТІ ПОСЛУГ У ГАЛУЗІ АРХІВНОЇ СПРАВИ ВІДПОВІДНО ДО ІНТЕРЕСІВ І ПОТРЕБ ГРОМАДЯН

Зростає соціальна значущість архівних установ, що виконують важливі функції не тільки збереження документальної пам'яті держави й суспільства, поповнення інформаційних ресурсів, але і надання соціальних послуг.

Виконання запитів громадян

У 2018 р. на розгляд до архівних установ надійшло 425 тис. 7 запитів, з яких 176 тис. 596 запитів (41,5%) прийнято на особистому прийомі керівництвом та працівниками столів довідок архівних установ. Архівними установами загалом виконано 421 тис. 245 запитів (на 4,8% більше, ніж у 2017 р.), з яких 354 тис. 472 запити (84%) виконано з позитивним результатом, ще на 25 тис. 158 запитів (6%) надано рекомендації щодо можливого місця зберігання запитуваних документів.

За видами запитів архівні установи виконали:

– 56 тис. 358 тематичних запитів, переважна більшість яких стосувалася виявлення відомостей щодо реорганізації, ліквідації підприємств, установ та організацій, змін в адміністративно-територіальному поділі, історії культових споруд, відомостей з краєзнавчої тематики. Найбільшу кількість таких запитів виконали ЦДАВО України (441), ЦДАГО України (443), держархіви Волинської (907), Запорізької (532), Львівської (1 тис. 743) областей, архівні відділи райдержадміністрацій Київської (6 тис. 816), Тернопільської (5 тис. 286), Хмельницької (8 тис. 413) областей та архівні відділи міськрад Київської області (2 тис. 400);

– 34 тис. 631 біографічний запит. Найбільшу кількість таких запитів виконали ЦДІАК України (1 тис. 423), ЦДІАЛ України (2 тис. 61), держархіви Вінницької (3 тис. 745), Житомирської (5 тис. 40), Закарпатської (4 тис. 10), Одеської (3 тис. 601) та Хмельницької (3 тис. 59) областей.

– 2 тис. 871 генеалогічний запит. Найбільше таких запитів виконали ЦДІАК України (353), ЦДІАЛ України (607), держархіви Київської (312), Одеської (206), Полтавської (241), Сумської (219) та Черкаської (229) областей.

– 60 тис. 160 майнових запитів. Найбільшу кількість таких запитів виконали держархіви Вінницької (677), Волинської (901), Запорізької (606), Львівської (1182), Миколаївської (1 тис. 13), Сумської (1 тис. 312) областей, м. Києва (1 тис. 295).

– 267 тис. 225 запитів соціально-правового характеру, що на 52,5% більше від запланованого.

Центральні державні архіви виконали 1 тис. 541 запит соціально-правового характеру, держархіви областей – 52 тис. 858 запитів, архівні відділи райдержадміністрацій – 103 тис. 696 запитів, архівні відділи міськрад – 109 тис. 130 запитів.

Найбільше таких запитів виконали держархіви Дніпропетровської (3 тис. 316), Львівської (5 тис. 749), Одеської (3 тис. 058), Харківської (3 тис. 740), Чернівецької (6 тис. 792) та Чернігівської (3 тис. 332) областей. Серед архівних відділів райдержадміністрацій від 6,4 тис. до 13,6 тис. запитів соціально-правового характеру виконали архівні відділи Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської та Черкаської областей; від 8,1 тис. до 17,5 тис. запитів соціально-правового характеру виконали архівні відділи міськрад Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Одеської та Сумської областей.

Тематика запитів соціально-правового характеру у 2018 р.: реєстрація актів цивільного стану та національність (32%); трудовий стаж та розмір заробітної плати (40%); політичні репресії та розкуркулення (7%); участь у підпільному та партизанському русі у період Другої світової війни (2%); перебування на окупованій території, в евакуації, примусове вивезення до Німеччини (4%); присвоєння нагород і медалей, наукових ступенів та вчених звань (6%); навчання (4%), інше (5%).

Тривала робота зі створення баз даних (переліків), каталогів, інших довідково-пошукових засобів. Поширення державними архівами інформації про склад і зміст документів, місце зберігання документів ліквідованих установ (підприємств, організацій), іншої інформації довідкового характеру через власні веб-сайти та засоби масової інформації сприяло зменшенню кількості непрофільних запитів від заявників.

Розширенню доступу до документів НАФ сприяє публікаційна і виставкова робота Укрдержархіву та архівних установ, належна організація роботи читальних залів архівів.

Читальні зали

Про зростання інтересу не тільки громадян України, а й іноземців до історичного минулого України свідчить також підвищення показника зареєстрованих у читальних залах архівів користувачів, який у порівнянні з минулим роком зріс на 9% і становить 29 тис. 226 користувачів, з яких 1 тис. 158 – іноземці (майже 4%).

Кількість відвідувань читальних залів архівних установ – 96 тис. 160, під час яких отримано для роботи 451 тис. 843 од. зб. (на 48,5% більше запланованого).

Найбільше навантаження припало на читальні зали ЦДІАК України (11 тис. 26 відвідувань), ЦДІАЛ України (6 тис. 578 відвідувань), ЦДАВО України (4 тис. 178 відвідувань), держархівів Житомирської

(3 тис. 941 відвідування), Київської (3 тис. 574 відвідування), Миколаївської (3 тис. 186 відвідувань), Одеської (4 тис. 480 відвідувань), Сумської (3 тис. 103 відвідування), Харківської (4 тис. 895 відвідувань) та Чернігівської (3 тис. 256 відвідувань) областей.

Основна тематика досліджень, що проводилися користувачами у читальних залах архівних установ протягом 2018 р., залишилася незмінною: паювання землі і майна сільгоспідприємств; майнові права; історія та діяльність підприємств і установ; історія православних храмів та монастирів, культових споруд інших релігійних конфесій; генеалогічні дослідження; історія Другої світової війни; період нацистської окупації; визвольний рух ХХ ст.; жертви репресій ХХ ст.; перейменування вулиць; життя та діяльність історичних постатей, діячів культури, мистецтва, освіти і науки; дослідження з краєзнавства, історичного минулого регіонів.

Продовжує зростати кількість користувачів, які вивчають у читальних залах державних архівів генеалогічну тему. У 2018 р. у читальних залах державних архівів працювало 6 тис. 506 таких дослідників (2017 р. – 6 тис. 306, 2016 р. – 6 тис. 258, 2015 р. – 5 тис. 604, 2014 р. – 3 тис. 339).

Найбільшу кількість таких дослідників зареєстровано у читальних залах ЦДАК України (903), ЦДАЛ України (264), держархівів Дніпропетровської (684), Житомирської (572), Київської (314), Одеської (594), Харківської (355) та Чернігівської (388) областей.

Користувачі мають можливість працювати з фондом користування та довідковим апаратом в електронній формі в читальних залах ЦДАВО України, ЦДАЛ України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДНТА України, ЦДАМЛМ України, держархівів Вінницької, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Сумської, Харківської, Хмельницької, Черкаської та Чернігівської областей.

Продовжує збільшуватися кількість замовлень користувачів на видавання справ до читального залу електронною поштою, у 2018 р. частка таких замовлень від загальної кількості становила в середньому 7,5%. Заяви користувачів та замовлення справ до читального залу електронною поштою приймаються всіма центральними державними архівами та державними архівами областей, м. Києва.

Недостатніми темпами вирішується питання оснащення читальних залів державних архівів системами відеоспостереження, копіювальною технікою, встановлення комп'ютерів для потреб користувачів, підключення їх до електронних ресурсів державних архівів та всесвітньої мережі Інтернет.

Нині дослідники можуть скористатися комп'ютерами з доступом до електронних баз даних на документи в читальних залах ЦДАВО Украї-

ни, ЦДАК України, ЦДАЛ України, ЦДНТА України, ЦДАМЛМ України, держархівів Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей.

Дослідники мають можливість виходу до мережі Інтернет у читальних залах ЦДНТА України, держархівів Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Харківської, Херсонської, Черкаської та Чернігівської областей.

Усі державні архіви організували та проводили екскурсії, уроки та лекції для учнів старших класів та студентів навчальних закладів вищого рівня, брали активну участь у семінарах, «круглих столах», науково-практичних і краєзнавчих конференціях.

Поліпшенню організації роботи читальних залів архівів сприятиме прийняття нової редакції Порядку користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, прискорення вирішення питань щодо більш широкого оснащення читальних залів державних архівів, копіювальною технікою, встановлення комп'ютерів для потреб користувачів, підключення їх до власних електронних ресурсів та всесвітньої мережі Інтернет, а також системами відеоспостереження.

Виставкова діяльність

У 2018 р. архівні установи перевиконали план із підготовки виставок архівних документів на 26% (усього 1 тис. 865 виставок). Центральними державними архівами підготовлено – 106, держархівами областей – 359, архівними відділами райдержадміністрацій – 1 тис. 082, архівними відділами міськрад – 318.

Найбільш активними в організації та проведенні виставок були ЦДАВО України (24), держархіви Житомирської (30), Тернопільської (21), Хмельницької (32) областей та м. Києва (23).

Крім того, варто відзначити активну виставкову роботу архівних відділів райдержадміністрацій Дніпропетровської (111), Житомирської (78), Київської (146), Чернігівської (86) областей та архівних відділів міськрад Дніпропетровської (68), Донецької (34), Житомирської (25) та Київської (41) областей.

Оригінали фото- та архівних документів з фондів ЦДАВО України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного та Держархіву Київської області були представлені в експозиції міжнародного виставкового проекту «Українське коло: до сторіччя визвольних змагань (1917–1921 рр.)», що з 22 січня до 18 березня 2018 р. експонувався у приміщенні МВЦ «Музею історії міста Києва». Урочисте відкриття виставки відбулося

за участі Президента України Петра Порошенка та Голови Верховної Ради України Андрія Парубія.

29 березня під час перебування у м. Тбілісі (Грузія) делегація українських архівістів на чолі з Головою Державної архівної служби України Тетяною Барановою взяла участь у відкритті виставки «Україна і Грузія: сто років дипломатичних відносин», присвяченої 100-річчю встановлення дипломатичних відносин між Українською Державою/Директорією Української Народної Республіки та Грузинською Демократичною Республікою. Експозиція підготовлена Державною архівною службою України у співпраці з Національним архівом Грузії та Науковим товариством історії дипломатії та міжнародних відносин за сприяння та організаційної допомоги Міністерства юстиції Грузії, Посольства України в Грузії, Держархіву Київської області.

24 квітня в приміщенні ЦДАМЛМ України урочисто відкрито міжархівну документально-художню виставку «Собор душі» до 100-річчя від дня народження Олеса Гончара та 50-річчя видання роману «Собор». До експозиції увійшли оригінали цінних архівних документів із фондів ЦДАМЛМ України, копії архівних документів, надані родиною Олеса Гончара та архівними установами, які долучилися до виставкового проекту, що різнопланово відтворюють основні віхи життя і творчості письменника-класика. Серед них: запис про народження Біличенка (Гончара) Олександра Терентійовича з метричної книги Покровської церкви с. Кам'янка Кам'янської волості Новомосковського повіту Катеринославської губернії, наданий Держархівом Дніпропетровської області, особисті документи, рукописи автобіографії письменника різних років, листування, начерки майбутніх літературних творів, виступів, цінні світлини, ілюстрації до творів Олеса Гончара, виконані відомими українськими художниками, документи щодо цькування роману «Собор» тощо.

5 червня у Великій актовій залі Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ України в рамках комунікативного заходу, покликаною проінформувати громадськість про комплекс архівних документів, пов'язаних з аварією на Чорнобильській АЕС, та про включення української номінації «Документальна спадщина, пов'язана з аварією на Чорнобильській АЕС» до Міжнародного реєстру програми ЮНЕСКО «Пам'ять світу», презентовано виставку архівних документів, що відображають перебіг катастрофи на Чорнобильській АЕС та її наслідки, містять відомості про радіаційний рівень та дозові навантаження, морально-психологічний стан населення, заходи влади із розселення, працевлаштування, медичного і побутового обслуговування громадян, евакуйованих із зони ЧАЕС тощо. До уваги учасників заходу також були представлені оригінали унікальних документів із фондів ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДАМЛМ України, Держархіву Київської області.

18 липня у приміщенні Музею «Будинок митрополита» Національного заповідника «Софія Київська» за участю першого заступника Міністра юстиції Олени Сукманової, заступника Міністра юстиції Дениса Чернишова, Голови Державної архівної служби України Тетяни Баранової урочисто відкрито виставку архівних документів «Становлення та розвиток Міністерства юстиції України», приурочену до 100-річчя запровадження державної служби та 100-річного ювілею української юстиції. У підготовці експозиції активну участь взяли Державна архівна служба України та центральні державні архіви. Основу експозиції склали документи з фондів ЦДАВО України. Крім того, представлені документи з фондів ЦДАГО України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДАЗУ, Державної наукової архівної бібліотеки, м. Київ.

До 27-ї річниці незалежності України Державною архівною службою України та ЦДАВО України підготовлено виставку за документами НАФ «Українська державність: Відродження. 100 років». До експозиції увійшло понад 60 документів із фондів ЦДАВО України, ЦДАГО України та ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, що висвітлюють 100-річчя відродження української державності, події Української революції 1917–1921 рр., їх значення для проголошення Україною незалежності у 1991 р., події Помаранчевої революції 2004 р. та Революції Гідності 2013 р.

За сприяння обласних державних адміністрацій, Київської міської державної адміністрації, держархівів областей та м. Києва виставка експонувалася в м. Києві, обласних та районних центрах.

8 листопада у Верховній Раді за участі Голови Верховної Ради України Андрія Парубія відкрито експозицію до 100-річчя утворення Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР) і затвердження її Конституції – «Тимчасового основного закону про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії», підготовлену за участі ЦДАВО України.

13 листопада під час перебування у м. Каунас (Литовська Республіка) делегація українських архівістів на чолі із Головою Державної архівної служби України Тетяною Барановою взяла участь у церемонії відкриття міжнародної виставки фото- та архівних документів «Кінець Першої світової війни: рішучий поворот до сучасної Європи», що відбулася в приміщенні Військового музею імені Вітовта Великого. До експозиції увійшли документи з національних архівних фондів Білорусі, Грузії, Естонії, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, України та Фінляндії.

До експозиції увійшли документи з фондів ЦДАВО України, що засвідчують знакові події на шляху України до незалежності у ХХ ст. Зокрема, національні та державотворчі аспекти Української революції відображено у першій відозві Української Центральної Ради 22 березня 1917 р., документах Всеукраїнського національного конгресу, IV Уні-

версалі Української Центральної Ради; визнання Української Народної Республіки суб'єктом міжнародного права зафіксовано Брестським мирним договором 9 лютого 1918 р.; прагнення українських земель до об'єднання в єдину соборну незалежну державу засвідчив Універсал Директорії Української Народної Республіки про злуку з Західно-Українською Народною Республікою 22 січня 1919 р.

Учасники заходу переглянули документальну хроніку тих часів та фотодокументи, що ілюструють події Української революції та головних дійових осіб тих історичних подій, з фондів ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного.

30 листопада Український центр культурних досліджень у приміщенні Дипломатичної академії імені Геннадія Удовенка при МЗС України провів урочисту презентацію виставкового просвітницького проекту «Світовий тріумф «Щедрика» – 100 років культурної дипломатії». У рамках заходу презентовано тематичну виставку та ілюстрований збірник, до яких увійшли близько 500 документів із фондів ЦДАВО України, що висвітлюють історію тріумфальних гастролей Української республіканської капели (Українського національного хору) під керівництвом видатного диригента Олександра Кошиця упродовж 1919–1924 рр. у Західній Європі.

Крім того, на високу оцінку заслуговує рівень підготовки таких виставок: «Друга світова війна. Український рахунок» (Держархів Полтавської області); «До Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 рр.» (Держархів Чернігівської області); «До 80-х роковин Великого терору – масових політичних репресій 1937–1938 рр.» (Дніпропетровська обласна державна адміністрація), «Державній службі – 100 років» (Волинська обласна державна адміністрація); «Українська державність: Відродження. 100 років» (Полтавська обласна державна адміністрація); «Трагічні голодні роки» (Держархів Херсонської області).

Протягом звітнього періоду проводилася також активна робота із підготовки on-line виставок. У 2018 р. на офіційному веб-порталі Державної архівної служби України опубліковано 4 он-лайн виставки (близько 450 документів), на веб-сайтах центральних державних архівів, держархівів областей, м. Києва – 514 он-лайн виставок (понад 8 тис. документів). Найбільшу кількість он-лайн виставок опубліковано на веб-сайтах ЦДАВО (24), держархівів Кіровоградської (13), Луганської (15), Львівської (14) та Миколаївської (14) областей.

Укрдержархівом та архівними установами використовуються нові форми проведення тематичних виставок, до експозицій яких включаються не тільки документи НАФ, а й музейні експонати. Подальшого розвитку набуває тісна співпраця з музейними установами. У Києві це – Національний музей історії України, Національний заповідник «Софія Київська», Музей історії міста Києва, Національний театр опери

та балету; серед регіональних слід відзначити музейні установи Миколаївської та Одеської областей. Окрім Інтернет-ресурсів, архівні установи використовують можливість розміщення пересувних виставок на центральних площах обласних центрів (держархіви Волинської, Дніпропетровської, Запорізької, Львівської, Полтавської, Тернопільської, Херсонської, Чернігівської областей).

Варто також відзначити інновацію держархівів Кіровоградської та Херсонської областей. Так, Держархівом Кіровоградської області використано новітні технології для презентації виставки за документами архіву до Дня незалежності України, яка демонструвалася у відеоформаті на спеціальних моніторах під час проведення урочистих заходів на площі перед Кіровоградським академічним обласним українським музично-драматичним театром імені М. Л. Кропивницького та на площі Героїв Майдану обласного центру. Держархів Херсонської області організував перегляд документів НАФ у відеоформаті 24 серпня на центральній площі м. Херсон.

Ці заходи сприяють популяризації документів НАФ, уможливають ознайомлення із змістом документальної спадщини українського народу якомога більшої кількості населення.

Видавнича діяльність

Підготовка збірників документів, наукових розвідок, монографій, біографічних та довідкових видань протягом 2018 р. була спрямована на виконання Плану науково-видавничої роботи державних архівних установ на 2018 р. та Перспективного плану науково-видавничої роботи на 2018–2022 рр.

Варто відзначити науково-видавничу роботу ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДІАЛ України, ЦДНТА України, держархівів Вінницької, Житомирської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської областей.

Серед видань, що вийшли друком у 2018 р., на найбільшу увагу заслуговують збірники документів та науково-документальні видання: «Тарас Шевченко. Слідчо-наглядні справи (1847–1859). Корпус документів», «Світовий тріумф «Щедрика» – 100 років культурної дипломатії України: збірник архівних документів», «Красилівщина в Українській революції 1917–1921 рр.: збірник документів та матеріалів», «Українська революція 1917–1921. Полтавський вимір. Події, постаті, документи: у 3-х кн. – Кн. 1. Процеси. Діячі. Рефлексії. 1917–1921 рр.», «Церковні літописи Поділля. Документи Ф. 315 Подільська духовна консисторія (1795–1920 рр.): збірник документів», «Чорноморський центральний військово-морський архів (1794–1934). Дослідження. Документи. Склад фондів: реконструкція».

Покращенню організації публікаційної роботи сприятиме Порядок підготовки документальних публікацій, затверджений наказом Мініс-

терства юстиції України від 28.08.2018 № 2805/5 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 31.08.2018 за № 991/32443.

Взаємодія з громадськістю та засобами масової інформації

Робота Укрдержархіву, архівних установ та установ СФД базується на принципах відкритості і прозорості, що передбачає доступність інформації про їхню роботу, проведення прозорих консультацій, публічних інформаційних заходів із безпосередньою участю громадськості.

2018 р., як і попередні роки, характеризувався конструктивною взаємодією Укрдержархіву з громадською і науково-експертною радами при Державній архівній службі України. Усі засідання цих рад відбувалися за участі керівництва та відповідальних працівників Укрдержархіву.

За участю представників інститутів громадянського суспільства проведено установчі збори з формування громадської ради при Укрдержархіві. До нового складу громадської ради увійшли представники 17 інститутів громадянського суспільства.

Члени громадської та науково-експертної рад при Державній архівній службі України беруть постійну участь у публічних заходах, організованих Укрдержархівом (колегіях, міжвідомчих нарадах, семінарах, круглих столах, конференціях, прес-конференціях, громадських обговореннях, відкритті виставок фото- та архівних документів, презентаціях видань тощо). Рівень пропозицій, які надавалися громадською та науково-експертною радами при Державній архівній службі України під час обговорення проектів нормативно-правових актів, є достатньо високим. Працівниками Укрдержархіву також розглядалися пропозиції, що надходили від громадськості під час проведення електронних консультацій.

Інформація та звітні матеріали про діяльність цих рад оприлюднені на офіційному веб-порталі Укрдержархіву у рубриці «Громадська рада при Укрдержархіві» та розділі «Дорадчі органи» рубрики «Укрдержархів».

У своїй роботі Укрдержархів дотримується вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, в частині зазначеної у пояснювальних записках до проектів нормативно-правових актів інформації про результати проведення консультацій з громадськістю, пропозицій та зауважень громадськості і ступеня їх врахування, запропонованих шляхів мінімізації негативних наслідків неврахування таких пропозицій та зауважень, а також способів врегулювання конфлікту інтересів.

Керівництво та відповідальні працівники Укрдержархіву, архівних установ брали участь у таких заходах за участі громадськості, як відкриття виставки «...Ой упали ж та впали Криваві роси...» до 80-х роковин Великого терору – масових репресій 1937–1938 рр., що відбулася в Національному музеї історії України (31 січня); нараді щодо врегулювання питання розміщення ЦДАМЛМ України, що відбулася в Мініс-

терстві юстиції України під головуванням заступника Міністра юстиції України Дениса Чернишова (3 квітня); парламентських слуханнях на тему: «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні», що відбулися у Верховній Раді України (17 квітня); літературно-мистецькому святі «Весна в Плютах», що відбулося у відділі «Літературно-мистецькі Плюти» ЦДАМЛМ України з нагоди 100-річчя створення системи архівних установ України (22 травня); щорічному круглому столі «Українські архіви: виклики та реалії» (25 вересня); засіданні Верховної Ради України, приуроченому до 85-х роковин із часу величезної трагедії – Голодомору 1932–1933 рр. в Україні – геноциду Українського народу (23 листопада).

До складу дорадчих органів ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДІАЛ України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДАМЛМ України, ЦДНТА України, ЦДАЗУ, ЦДЕА України, держархівів Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Луганської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей та м. Києва, НДІ мікрографії включено представників інститутів громадянського суспільства.

При Держархіві Миколаївської області створено Науково-експертну раду, при держархівах Вінницької, Одеської, Рівненської та Хмельницької областей – Громадські ради.

Участь громадян у формуванні та реалізації державної політики багато в чому залежить від їх поінформованості. Співпраця Укдержархіву та державних архівних установ, спеціальних установ СФД із засобами масової інформації та інститутами громадянського суспільства спрямована на забезпечення доступу громадян до офіційної інформації про їхню діяльність. Зазначене питання перебуває під постійним контролем керівництва Укдержархіву.

Для забезпечення оперативного реагування на інформацію, розміщену у ЗМІ про діяльність Укдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД, в Укдержархіві щотижня здійснюється моніторинг із використанням системи моніторингу «UAPort» на базі Інформаційного центру «Електронні вісті».

У 2018 р. до Укдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД інформаційні запити та скарги від представників засобів масової інформації на неналежний розгляд їхніх запитів не надходили.

У поточному році за участі Укдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД вийшло 265 телесюжетів та телепередач, 220 радіосюжетів та радіопередач, опубліковано у друкованих періодичних ЗМІ 1205 статей.

У 2018 р. тривала реалізація проектів «АРХІВажлива СПРАВА» (ЦДАМЛМ України), «Гортаючи архівні сторінки» (ЦДАВО України), «Архів Alive», «Архів Blitz» (ЦДІАК України), якими передбачено заходи з популяризації документальної спадщини архівів. Варто відзначити проект ЦДАВО України «Українська революція: архівні хроніки», де щомісяця публікуються цифрові добірки документів, що відтворюють створення і діяльність першого національного парламенту – Центральної Ради, перших українських урядів, проголошення самостійної і незалежної Української Народної Республіки, розроблення конституційних засад держави, прагнення українських земель до об'єднання в єдину соборну незалежну українську державу, звиягу українських військових доби Української революції, утвердження Української держави на міжнародній арені, позицію видатних державних та політичних діячів того часу.

У минулому році у ЦДАМЛМ України започатковано проекти «Територія АРХІВ: діалог з документом», «Архів-музей на допомогу вчителям» та «Франківці у фондах Архіву-музею».

Традиційною є участь Укрдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД у брифінгах, прес-конференціях, круглих столах, інших інформаційних заходах, до участі у яких запрошуються ЗМІ та громадськість. Серед них варто відзначити участь Голови Державної архівної служби Тетяни Баранової у засіданні круглого столу «Державна політика у сфері архівної справи: завдання та виклики», що відбувся у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова (21 лютого); Другому щорічному круглому столі «Українські архіви: виклики та реалії» (25 вересня); презентації портальної версії Великої української енциклопедії – e-VUE – універсальної, науково-популярної, мультимедійної енциклопедії, що відбулася в Національному інформагентстві «Укрінформ» (14 грудня).

Серед інформаційних заходів, проведених Укрдержархівом та архівними установами, широке висвітлення у ЗМІ мало урочисте відкриття унікальної виставки – «Київські мотиви. Адреси і адресати. Виставка оригінальних поштових листівок кінця XIX – першої третини XX ст.», що відбулася в ЦДАМЛМ України (5 липня); прес-конференція за участі заступника Міністра юстиції України Дениса Чернишова та Голови Укрдержархіву Тетяни Баранової щодо змін у порядку копіювання архівних документів, організована Міністерством юстиції України в Національному інформагентстві «Укрінформ» (20 серпня); відкриття державними архівами виставки архівних документів «Українська державність: Відродження. 100 років», підготовленої Державною архівною службою України та присвяченої 27-й річниці незалежності України і 100-річчю відродження української державності (серпень); прес-конференція з приводу виявлення серед архівних документів унікальної

знахідки – хліба часів Голодомору 1932–1933 рр., участь у якій взяв заступник Міністра юстиції України Денис Чернишов (19 листопада); презентація виставкового просвітницького проекту «Світовий триумф «Щедрика» – 100 років культурної дипломатії», що відбулася у приміщенні Дипломатичної академії імені Геннадія Удовенка при МЗС (30 листопада); виставка архівних документів «Миколаїв і Чорноморський флот за доби Української революції: роки 1917–1919» (грудень); експонування виставки Держархіву Київської області «1917–1921: український вимір» (2018 р.).

14 грудня Голова Державної архівної служби України Тетяна Баранова взяла участь у комунікаційному проекті Урядового контактного центру «Уряд на зв'язку» на тему «Архіви для суспільства. Збереження історії нації».

6 червня начальник управління міжнародного співробітництва та документального забезпечення Державної архівної служби України Юлія Прилепішева взяла участь у програмі Громадського радіо на тему «Чорнобильську документалістику включили в реєстр ЮНЕСКО «Пам'ять світу». Що це означає для України?».

Найчастіше інформаційні заходи держархівів відвідують: студенти (30%), науковці (25–30%), громадськість (15–20%), дослідники, що працюють у читальних залах архівів (10%), пересічні громадяни (5%), школярі (15%). Це – середній показник.

Найактивніше публікуються у пресі матеріали УНДІАСД, ЦДАГО України, ЦДНТА України, ЦДАМЛМ України, ЦДЕА України, ЦДАЗУ, держархівів Волинської, Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Кіровоградської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької, Чернігівської областей.

На постійній основі з електронними ЗМІ співпрацюють ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДНТА України, ЦДАМЛМ України, ЦДАЗУ, держархіви Волинської, Вінницької, Донецької, Закарпатської, Луганської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Чернігівської областей.

Постійні рубрики на телеканалах мають держархіви Вінницької (ТРК «Вінтера»), Кіровоградської (ОДТРК), Одеської (ТРК «Град», «Глас»), Полтавської (ПАТ НТУ «Полтавська філія телерадіокомпанії «Лтава», студія «Місто»), Херсонської (ПАТ «НСТУ Херсонська регіональна дирекція «Скіфія», ТРК «ВТВ плюс»), Хмельницької (ХОД-ТРК «Поділля-центр»), Чернівецької (ТРК «Буковина»), Чернігівської (ПАТ НСТУ «Чернігівська регіональна дирекція») областей, м. Києва («ТРК «Київ»).

Найактивнішими у підготовці телепередач та телесюжетів є ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, держархіви Вінницької, Дніпропетровськ, Кіровоградської, Миколаїв-

ської, Одеської, Полтавської, Тернопільської, Херсонської, Хмельницький, Черкаської, Чернігівської областей.

Рубрики на радіо мають державні архіви Одеської («FM 1»), Хмельницької (Хмельницька регіональна дирекція «Поділля-Центр»), Чернігівської (ПАТ «НСТУ» «Чернігівська регіональна дирекція») областей, м. Києва («Голос Києва»).

У друкованих виданнях рубрики мають УНДІАСД («Діловодство та документообіг», «Кадровик України», «Кадри і зарплата»), ЦДАГО України («Голос України», газета Ради національних спільнот України), ЦДНТА України («Харьковские известия», «Время»), ЦДЕА України («Діловодство та документообіг»), держархіви Волинської («Волинська газета»), Закарпатської («Новини Закарпаття»), Київської («Час Київщини»), Кіровоградської («Народне слово», «Наше місто», «21-й канал»), Полтавської («Зоря Полтавщини», «Полтавські єпархіальні відомості»), Рівненської («Волинський монітор», «Рівне Вечірнє», «Сім днів»), Херсонської («Наддніпрянська правда»), Чернівецької («Час»), Чернігівської («Світ-інфо», «Панорама») областей.

Діяльність Укрдержархіву та архівних установ висвітлювалася в ефірі телеканалів «UA: ПЕРШИЙ», «12 Канал», «Espresso.tv», «5 Канал», «24 Канал», «1+1», «Київ», «UA/TV», «ICTV», ТРК «Ехро-TV», «UA: Харків», «ІРТ-Полтава», «ZIK», «СТБ», «BBC News Україна», ПАТ НСТУ Полтавська регіональна дирекція «ЛТАВА», «Poltavske TV», ТК «Запоріжжя» ЗОДТРК, НСТУ «Херсонська регіональна дирекція «Скіфія», ТРК «Град», «Вінтера», «Vlasno», ПАТ НСТУ Чернігівська регіональна дирекція, «ІНТБ», ПАТ НСТУ Чернігівська регіональна дирекція, «С-TV».

Взаємодія спеціальних установ СФД із ЗМІ та громадськими організаціями носить обмежений характер, що пояснюється специфікою їхньої діяльності. Основна форма інформування про діяльність – розміщення відповідної інформації на власному веб-сайті та публікація фахових статей у науково-технічних журналах, збірниках матеріалів наукових конференцій певної тематики.

Низова ланка архівних установ у переважній більшості співпрацює з місцевими друкованими періодичними ЗМІ. Найбільшу кількість радіо- (середній показник – від 2 до 10) та телепередач (середній показник – 2) минулого року було підготовлено архівними відділами райдержадміністрацій Вінницької, Київської, Львівської, Полтавської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької, Черкаської областей та архівними відділами міських рад Дніпропетровської, Київської, Львівської, Полтавської, Сумської, Хмельницької та Черкаської областей.

Варто відзначити активну співпрацю з місцевими друкованими періодичними ЗМІ архівних відділів райдержадміністрацій Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Київської, Кіровоградської, Миколаївської,

Полтавської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей; серед архівних відділів міських рад – архівних відділів Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Київської, Кіровоградської, Херсонської, Хмельницької, Чернігівської областей.

Прикладом організації взаємодії зі ЗМІ та громадськістю у 2018 р. є робота в цьому напрямі ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДІАЛ України, ЦДКФФА України, ЦДНТА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДАМЛМ України, ЦДАЗУ, держархівів Вінницької, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Херсонської, Хмельницької та Чернігівської областей, м. Києва. Позитивним є осучаснення методів роботи з інформування громадськості про діяльність державних архівів за допомогою супроводу власних сторінок архівів у соціальній мережі Facebook.

Тематика інформацій про діяльність Укрдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД є досить різноманітною та цікавою, більшість інформацій підготовлено на достатньо високому професійному рівні.

VII. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СТВОРЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Одним із пріоритетів Державної архівної служби України на 2018 р. є забезпечення реалізації державної політики у сфері створення та функціонування державної системи страхового фонду документації.

На виконання вимог Міжвідомчої комісії з питань оборонно-промислового комплексу Ради національної безпеки і оборони України та враховуючи пропозиції ДК «Укроборонпром», розроблено та затверджено розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 576-рцт, яким внесено зміни до Державної програми формування страхового фонду документації на продукцію оборонного і мобілізаційного призначення на 2005–2020 роки.

У 2018 р. Укрдержархівом спільно з центральними органами виконавчої влади затверджено та впроваджено у роботу центральних органів виконавчої влади 9 галузевих програм створення СФД (доповнень та змін до програм).

Це дало змогу проводити заходи з формування страхового фонду документації на 1391 об'єкт загальним обсягом документації більше ніж 165 тис. аркушів формату А4. Для порівняння: у 2017 р. затверджено 7 галузевих програм створення СФД (доповнень та змін до програм), до яких увійшла документація 1 тис. 346 об'єктів загальним обсягом понад 85 тис. аркушів формату А4.

Реалізація зазначених програм (доповнень до програм) дасть змогу забезпечити збереження важливої документації, необхідної для потреб національної безпеки та оборони держави, відновлення виробництва продукції спеціального та господарського призначення, відбудови об'єктів систем життєзабезпечення, транспортних зв'язків та будівництва в особливий період та мирний час.

У 2018 р. проведені роботи з формування галузевого СФД і закладено на довгострокове зберігання документацію на 381 об'єкт загальним обсягом 108,9 тис. аркушів формату А4. Для порівняння, у 2017 р. ці показники склали 296 об'єктів загальним обсягом 95,9 тис. аркушів формату А4.

У 2018 р. Укрдержархівом спільно з центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування затверджено 11 регіональних програм створення СФД.

Регіональні програми створення СФД, розроблені та затверджені у 2018 р., додатково нададуть можливість організувати роботи щодо створення СФД на 642 об'єкти і споруди систем життєзабезпечення, транспортних зв'язків, об'єкти будівництва промислового і цивільного призначення, об'єкти культурної спадщини та унікальні документальні пам'ятки, техногенно та екологічно небезпечні об'єкти регіону та інші об'єкти оборонного, мобілізаційного і господарського призначення, необхідні для проведення будівельних (відбудовчих), аварійно-рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт під час ліквідування надзвичайних ситуацій та в особливий період, загальним обсягом 241, 9 тис. аркушів формату А4.

У 2018 р. проведені роботи з формування регіонального СФД за 48 регіональними програмами формування СФД і закладено на довгострокове зберігання документацію на 578 об'єктів загальним обсягом 410,7 тис. аркушів формату А4.

Відповідно до Річного плану здійснення заходів державного нагляду (контролю) (інспекційних перевірок діяльності суб'єктів державної системи страхового фонду документації щодо формування та ведення страхового фонду документації) на 2018 р., затвердженого Головою Державної архівної служби України 22.11.2017 р., проведено перевірки 19-ти органів державної влади.

Протягом 2018 р. позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері страхового фонду документації не здійснювалися.

Згідно із статтею 2 Закону України від 03.11.2016 № 1728 «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» був встановлений мораторій на проведення перевірок, тому у 2017 р. та 2018 р. перевірки підприємств – суб'єктів державної системи страхового фонду не проводилися.

У порівнянні з 2017 р. кількість перевірок суб'єктів системи страхового фонду документації зросла майже втричі.

За результатами проведених у 2018 р. 19 перевірок суб'єктів системи страхового фонду документації складено відповідні акти.

Організаційні документи щодо здійснення перевірок завантажуються до пілотного модулю системи заходів державного нагляду (контролю) для запуску Інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) (далі – ІАС) відповідно до чинного законодавства.

Річний план здійснення заходів державного нагляду (контролю) Державної архівної служби України на 2019 р. у встановлений термін завантажено до ІАС та розміщено на сайті Укрдержархіву.

Відповідно до наказу Укрдержархіву від 27.06.2017 № 38 «Про встановлення нормативів оцінювання діяльності посадових осіб, які беруть участь у заходах державного нагляду (контролю)» у 2018 р. проведено (двічі на рік) оцінювання діяльності посадових осіб, які беруть участь у заходах державного нагляду (контролю) за результатами здійснених заходів державного нагляду (контролю) у попередні періоди.

З метою децентралізації влади на основі запровадженої ризикоорієнтованої системи тривали роботи з передавання повноважень Укрдержархіву до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо здійснення державного контролю за додержанням законодавства суб'єктами господарювання у сфері страхового фонду документації. На розгляді в Міністерстві юстиції знаходиться проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань здійснення заходів державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері страхового фонду документації», який передбачає проведення заходів державного нагляду (контролю) щодо суб'єктів господарювання із незначним та середнім ступенем ризику місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Виготовлення документів страхового фонду документації

За 2018 р. створено та прийнято на зберігання документи СФД на 815 виробів та об'єктів, у т. ч. на:

- 12 виробів;
- 69 об'єктів промисловості;
- 370 об'єктів будівництва;
- 256 об'єктів систем життєзабезпечення;
- 29 об'єктів систем транспортних зв'язків;
- 2 пам'ятки історії та культури;
- 21 пам'ятку містобудування та архітектури;
- 14 інших об'єктів;
- 42 комплекти документації із землеустрою.

За період 1992–2018 рр. станом на 01.01.2019 р. до страхового фонду документації закладено 39 тис. 633 вироби та об'єкти.

У цілому протягом минулого року проведено вхідний контроль документів СФД в обсязі 796,1 тис. аркушів формату А4 та періодичний контроль – в обсязі 962,6 тис. аркушів формату А4.

Варто відзначити, що загалом якість документів СФД, виготовлених регіональними центрами СФД, відповідає вимогам нормативних документів.

Відсоток прийняття документів СФД із першого пред'явлення за 2018 р. у цілому по системі складає 99,5%.

У порівнянні з 2017 р. обсяг передавання на зберігання документів СФД за 2018 р. збільшився на 11% в цілому за всіма РЦ СФД.

Забезпечення користувачів документами СФД

Протягом звітної періоду із заявками щодо забезпечення документами СФД зверталися 7 користувачів.

Крім того, протягом звітної періоду тривали роботи з виготовлення копій документів СФД за заявками користувачів, які надійшли у 2017 р.:

- ДП «Авіакон, м. Конотоп, Сумська обл.;
- ДП «Укроборонсервіс», м. Київ;
- на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 241-р «Про забезпечення Міністерства культури документами страхового фонду документації».

За 2018 р. виготовлені копії з мікрофільмів за 6-ма завданнями загальним обсягом документації 85 тис. 849 аркушів формату А4.

У 2018 р. обсяг робіт із виготовлення копій документів СФД із мікрофільмів порівняно з 2017 р. зріс у 7 разів.

За результатами проведених у 2018 р. робіт щодо забезпечення користувачів документами СФД надасть можливість:

- Міністерству культури отримати інформацію про музейні предмети, які знаходяться на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та непідконтрольних територіях Донецької і Луганської областей. Копії документів СФД забезпечать формування переліку можливих культурних втрат внаслідок збройної агресії Російської Федерації та подальшого відстоювання позиції України в міжнародних судах;

- підприємствам оборонної промисловості розпочати проектування нових зразків військової техніки і озброєння та відновити роботи з їх ремонту;

- забудовникам та експлуатуючим організаціям відновити втрачену документацію для подальшої експлуатації і ремонту житлових будинків та інших об'єктів будівництва.

Протягом 2018 р. за запитами підприємств, установ та організацій видано 653 акти закладення технічної та проектної (робочої) документації до страхового фонду документації України.

Станом на 31 грудня 2018 р. у Державному реєстрі ПНО зареєстровано 27 тис. 199 об'єктів.

Протягом 2018 р. до бази даних Державного реєстру ПНО внесено відомості про 681 об'єкт, оновлені (актуалізовані) дані про 1 тис. 617 об'єктів, вилучено з реєстру 49 ПНО, оформлено 2 тис. 298 Свідоцтв про реєстрацію потенційно небезпечних об'єктів; усі Свідоцтва зареєстровано у спеціалізованій базі даних.

Протягом 2018 р. виконано 42 запити на отримання інформації з Державного реєстру ПНО, у 2017 р. виконано 31 запит.

Забезпечено супровід веб-сайту Державного реєстру ПНО (www.rpo.gov.ua).

У 2018 р. Державною архівною службою України було вжито низку заходів у частині залучення до бази даних Державного реєстру ПНО даних про інші об'єкти, у т. ч. екологічно небезпечні об'єкти та об'єкти критичної інфраструктури:

- взято участь в організації та проведенні 22.03.2018 р. у Національному інституті стратегічних досліджень засідання круглого столу «Паспортизація об'єктів критичної інфраструктури: формування системи аналізу інформації», організованого інститутом спільно з Державною архівною службою України;

- до Мінекономрозвитку подано пропозиції до проекту Закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист» у частині обліку об'єктів критичної інфраструктури у Державному реєстрі ПНО та створення страхового фонду документації на них;

- розроблено проекти змін до законодавства щодо створення єдиного державного реєстру техногенно та екологічно небезпечних об'єктів, як це, зокрема, передбачено Законом України «Про страховий фонд документації України».

З метою виконання сучасних вимог та зменшення навантаження на суб'єкти господарювання, Державна архівна служба України вживає заходів з організації отримання інформації паспортів ПНО у електронному вигляді з використанням електронних цифрових підписів. Необхідне програмне забезпечення розроблене та впроваджене, створено відповідний спеціалізований веб-сайт, про роботу якого поінформовано головні управління ДСНС України в регіонах, розробляється інтелектуальне програмне забезпечення для автоматизованої перевірки паспортів ПНО.

Протягом 2018 р. надано 3 дозволи на виготовлення документів страхового фонду, виробництво технічних засобів оброблення інформації і технологічного оснащення, що має відповідати вимогам технічного захисту інформації з обмеженим доступом спеціальним установам страхового фонду документації України, які здійснюють виготовлення документів страхового фонду (Західний, Південно-західний, Південно-східний РЦ СФД).

VIII. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародна діяльність Укрдержархіву та державних архівів у 2018 р. спрямована на подальшу активізацію двостороннього співробітництва з архівними службами іноземних держав та розширення міжнародних контактів; поповнення НАФ документами, що належать до культурної спадщини української нації і перебувають на збереженні в архівосховищах іноземних держав.

У 2018 р. розширено географію співробітництва Укрдержархіву з державними архівними службами іноземних держав.

Договори про співробітництво, укладені державними архівами з архівними установами інших держав, зацікавленими установами та організаціями тощо.

22 травня 2018 р. підписано Угоду про співробітництво між Державною архівною службою України та Національним архівом Естонії. Проведено консультації щодо підписання Протоколу про співробітництво між Державною архівною службою України та Генеральною дирекцією державних архівів Турецької Республіки, Меморандуму про співробітництво між Державною архівною службою України та Національним архівом Фінляндської Республіки.

За безпосередньої участі МЗС України у 2018 р. отримано від італійської сторони попередню згоду щодо можливості підписання Угоди про співробітництво між Державною архівною службою України та Генеральною дирекцією архівів Італії, а також від словацької сторони – про зацікавленість у відновленні двосторонніх консультацій щодо підготовки та підписання Угоди про співробітництво в архівній сфері між Державною архівною службою України та Словацьким національним архівом при Міністерстві внутрішніх справ Словацької Республіки.

Для розвитку взаємовигідних відносин з алжирською стороною Укрдержархівом актуалізовано питання укладення з Генеральною дирекцією національних архівів Алжиру Меморандуму про співробітництво в архівній сфері.

Опрацьовано та надано висновки щодо можливості укладення Договору про співробітництво між Держархівом Вінницької області та Інститутом національної пам'яті – Комісією з розслідування злочинів проти польського народу Республіки Польща; Договору про співробітництво між Держархівом Івано-Франківської області та Музеєм історії польських євреїв «Полін» (Республіка Польща); Угоди про співробітництво між Держархівом Львівської області та Вроцлавським університетом (Республіка Польща) (розглядався двічі); Угоди про співробітництво між Держархівом Тернопільської області та Державним архівом у м. Перемишль (Республіка Польща); Меморандуму про співробітництво між ЦДІАК України та РДКП «Інститут історії та етнології імені Ч. Ч. Валіханова» (Республіка Казахстан).

Спеціальними установами СФД у 2018 р. договори про співробітництво з установами інших держав не уклалися.

До Секретаріату Національної комісії України у справах ЮНЕСКО подано номінаційні досьє ЦДІАЛ України (берестянські грамоти XII ст., які було знайдено І. Свешніковим у 1988–1989 рр. під час археологічних розкопок давньоруського поселення Звенигород під Львовом) та ЦДАМЛІМ України (документи художників, що відображають епоху «українського авангарду») для участі у конкурсі на здобуття премії ЮНЕСКО/Джикджі «Пам'ять світу» у сфері збереження документальної пам'яті людства.

До Міжнародного реєстру програми ЮНЕСКО «Пам'ять світу» включено комплекс документів, що стосуються аварії на Чорнобильській АЕС, яка сталася в Україні 26 квітня 1986 р., і зберігаються в ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, держархівних Житомирської, Київської, Львівської, Рівненської та ін. областей України, галузевих державних архівах Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України та Служби безпеки України.

Державна архівна служба України відповідно до пункту 1.3. Резолюції 34 С/86 Генеральної конференції ЮНЕСКО отримала дозвіл на використання, відповідно до встановлених правил, назви та логотипу ЮНЕСКО «Пам'ять світу» для комплексу документів Національного архівного фонду «Документальна спадщина, пов'язана з аварією на Чорнобильській АЕС», включених до Міжнародного реєстру 30 жовтня 2017 р.

За інформацією, отриманою Укрдержархівом станом на 30 листопада 2018 р., державними архівами взято на облік 525 документів, включених до комплексу «Документальної спадщини, пов'язаної з аварією на ЧАЕС», щодо яких використовується логотип ЮНЕСКО «Пам'ять світу». Роботу щодо виявлення документів цієї тематики буде продовжено у 2019 р.

Укрдержархівом підготовлено та подано до Секретаріату Національної комісії у справах ЮНЕСКО стислу доповідь про виконання Рекомендації щодо забезпечення збереження та доступу до документальної спадщини, у т. ч. у цифровій формі, ухваленої 17.11.2015 р. у Парижі на 38-ій сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО.

Продовжено участь у роботі Міжурядової українсько-польської комісії у справі охорони та повернення втрачених і незаконно переміщених під час Другої світової війни культурних цінностей (оновлено склад групи експертів із питань архівної справи при Міжурядовій українсько-польській комісії) та Змішаної українсько-німецької комісії з питань повернення та реституції втрачених та незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей (взято участь у засіданнях 16.03.2018 р. та 27–28.11.2018 р., що проходили у м. Києві).

Розглянуто та погоджено проект Програми культурного співробітництва між Урядом України та Урядом Італійської Республіки на 2018–2022 рр. та проект Програми співробітництва у галузях освіти, культури, молоді та спорту між Кабінетом Міністрів України і Урядом Держави Ізраїль.

Підтримано пропозицію щодо співпраці з Народним Союзом Німеччини з догляду за військовими похованнями (ФРН) та розроблено проект відповідної Угоди.

Продовжується взаємовигідне співробітництво з Посольством Держави Ізраїль в Україні у напрямі витребування документів соціально-правового характеру для громадян України та Держави Ізраїль.

Участь у міжнародних архівних виставкових проектах та міжнародних конференціях/семінарах, інших заходах.

У 2018 р. організовано участь делегацій українських архівістів на чолі з Головою Державної архівної служби України:

- у консультаціях із керівництвом Генеральної дирекції державних архівів Республіки Польща у містах Варшава, Люблін Республіки Польща;

- у консультаціях із керівництвом Національного архіву Грузії та в урочистих заходах із відзначення 100-річчя встановлення дипломатичних відносин між Українською Державою/Директорією Української Народної Республіки та Грузинською Демократичною Республікою у м. Тбілісі, Грузія;

- у консультаціях із керівництвом Національного архіву Литви та в урочистих заходах, присвячених відкриттю міжнародної виставки документів «Кінець Першої світової війни: рішучий поворот до сучасної Європи» у містах Вільнюс, Каунас Литовської Республіки.

Укрдержархівом організовано стажування працівників ЦДЕА України та ДЦЗД НАФ України на базі державних архівів у Варшаві (Республіка Польща) та участь у міжнародних конференціях у Перемишлі (Республіка Польща) директорів та відповідальних працівників ЦДАЗУ, держархівів Львівської, Тернопільської областей та начальника відділу Державного архіву Рівненської області у Тбілісі (Грузія), а також погоджено відрядження директора ЦДАВО України до м. Варшави (Республіка Польща) для участі у першому засіданні українсько-польської комісії з вивчення історії відносин між Україною та Польщею в 1917–1921 рр., директорів держархівів Вінницької, Одеської та Хмельницької областей до м. Варшави (Республіка Польща) для налагодження співпраці з Інститутом національної пам'яті – Комісією з переслідування злочинів проти польського народу; відповідальних працівників ЦДАЛ України та Держархіву Львівської області до м. Перемишль (Республіка Польща) для участі у заходах, присвячених Міжнародному дню архівів та 100-річчю незалежності Польщі; началь-

ника відділу ЦДІАЛ України до м. Варшави (Республіка Польща) для участі у симпозіумі, організованому Головним архівом давніх актів у Варшаві та генеалогічним товариством «Гешер Галичина»; директора Держархіву Закарпатської області до м. Праги (Чеська Республіка) для участі в науковій конференції, до м. Ніредьгаза (Угорщина) для участі у щорічній науковій конференції в рамках днів архіву та до м. Сату Маре (Румунія) для участі у міжнародному симпозіумі з питань українсько-румунських відносин.

Упродовж 2018 р. забезпечувалася організація протокольних заходів, пов'язаних із прийомом в Укрдержархіві представників Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні (01.02.2018), Національного архіву Фінляндії (16.05.2018, 03.09.2018), Національного архівіста Естонії (23.05.2018), представників пошуково-дослідницького проекту «Радянські та німецькі військовополонені та інтерновані» Народного союзу Німеччини з догляду за військовими похованнями (16.07.2018), представників Посольства Держави Ізраїль в Україні (26.11.2018).

Укрдержархівом виконано фінансові зобов'язання перед Міжнародною радою архівів (МРА), членом якої є Державна архівна служба України, погашено заборгованість за сплату членського внеску за 2017 р. та практично в повному обсязі сплачено членський внесок за 2018 р.

Протягом 2018 р. Укрдержархівом розглянуто близько 600 звернень від громадян інших країн. Розглянуто та засвідчено 158 архівних довідок, які подано на особистому прийомі 63 громадянами, для подальшого їх подання на консульську легалізацію (проставлення апостиля) Департаменту консульської служби МЗС України.

За дорученнями Міністерства юстиції України впродовж другого півріччя 2018 р. проведено перевірку наданих Міністерством юстиції Республіки Румунія близько 600 архівних довідок державних архівів на предмет їх достовірності.

З метою поліпшення та забезпечення координації у сфері зовнішніх зносин Укрдержархівом підготовлено та розіслано до державних архівних установ рекомендації про розгляд звернень, отриманих від незаконно створених органів та організацій на самопроголошених територіях в іноземних державах, дотримання законодавства про порядок участі у заходах міжнародного характеру, щодо особливостей контактів із т. зв. «гюленівськими структурами» в Україні, про правила використання назви та логотипу ЮНЕСКО, а також наказ Укрдержархіву від 18 грудня 2018 р. № 86 «Про деякі питання виявлення та оформлення документів соціально-правового характеру, що витребуються для подальшого представлення в компетентні органи іноземних держав в Державній архівній службі України».

Варто відмітити активну міжнародну діяльність ЦДАВО України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, ЦДІАЛ України, ЦДЕА

України, ЦДАЗУ, держархівів Вінницької, Закарпатської, Київської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької областей.

Укрдержархівом підтримано пропозицію Українського Музею у Нью-Йорку щодо спільної організації та проведення у 2019 р. виставки «Українське коло: до сторіччя визвольних змагань (1917–1921 рр.)», місце проведення – Нью-Йорк, а також пропозицію Генеральної дирекції державних архівів Республіки Польща щодо проведення у червні 2019 р. спільного українсько-польського науково-практичного семінару, головними темами якого стане розгляд та обговорення сучасних проблем, що виникають у діяльності українських та польських архівів.

ІХ. РОБОТА КОЛЕГІАЛЬНИХ І ДОРАДЧИХ ОРГАНІВ УКРДЕРЖАРХІВУ

Для погодженого вирішення питань та обговорення найважливіших напрямів діяльності галузі, що належать до компетенції Укрдержархіву, при Державній архівній службі України діє колегія і низка дорадчих органів.

Упродовж 2018 р. відбулося:

- 3 засідання колегії;
- 7 засідань Центральної експертно-перевірної комісії;
- 5 засідань Нормативно-методичної комісії;
- 5 засідань Науково-технічної ради;
- 3 засідання Науково-видавничої ради;
- 3 засідання громадської ради (у т. ч. два спільних – з науково-експертною радою).

На засіданнях колегії обговорювалися питання про підсумки діяльності Укрдержархіву, державних архівних установ і спеціальних установ СФД у 2017 р. та їх завдання на 2018 р.; про Державний фінансовий аудит виконання бюджетної програми за КПКВК 3609010 «Керівництво та управління у сфері архівної справи» Державною архівною службою України; підсумки комплексної перевірки діяльності Держархіву Львівської області; стан виконання Угоди між Державною архівною службою України та Профспілкою працівників державних установ України на 2012–2017 рр.; результати проведення позапланового внутрішнього аудиту ефективності в УНДІАСД; стан правової роботи в Державній архівній службі України за I півріччя 2018 р.; стан виконання антикорупційного законодавства в Державній архівній службі України; дотримання Укрдержархівом, державними архівними установами та спеціальними установами СФД законодавства у сфері зовнішньої діяльності; результати ведення Державного реєстру потенційно небезпечних об'єктів; стан мобілізаційної готовності в Державній архівній службі України.

Центральною експертно-перевірною комісією Укрдержархіву було розглянуто 20 питань, за результатами яких опрацьовано і схвалено:

– 2 галузевих переліки видів документів, що створюються під час діяльності органів поліції та прокуратури; 1 типову номенклатуру секретних справ;

– 7 списків юридичних та 4 списки фізичних осіб – джерел формування НАФ центральних, галузевих державних архівів.

Координація діяльності експертних комісій з проведення експертизи цінності документів здійснювалася шляхом погодження:

– 1 типової інструкції з діловодства;

– актів про вилучення документів із НАФ (302 од. зб.), поданих обласними державними архівами;

– анотованих переліків унікальних документів, поданих центральними державними архівами.

Забезпечено організацію роботи Центральної комісії Державної архівної служби України з контролю за наявністю, станом та розшуком документів Національного архівного фонду (далі – Комісія).

Відбулося 2 засідання Комісії, на яких було розглянуто 7 питань:

– Про стан виконання архівними установами у 2017 р. заходів Програми здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду на 2009–2019 роки, затвердженої наказом Держкомархіву від 10.11.2009 № 190;

– Про зняття з обліку та розшуку справи № 5734-а за описом № 19 фонду № 27 «Державний агропромисловий Комітет Української РСР (Держагропром), м. Київ» ЦДАВО України, як такої, що її відсутність документально підтверджено;

– Про виключення зі списку справ, що знаходяться у розшуку, справи № 680 за описом № 1 фонду П-92 «Заводський районний комітет Комуністичної партії України» Держархіву Миколаївської області як такої, що її відсутність документально підтверджено;

– Про виключення зі списку справ, що знаходяться у розшуку, справи № 6 за описом № 1 фонду П-134 «Привільнянський районний комітет Комуністичної партії України» Держархіву Миколаївської області як такої, що її відсутність документально підтверджено;

– Про зняття з обліку та розшуку справи № 605 за описом № 9 фонду П-7 «Миколаївський обласний комітет Комуністичної партії України» Держархіву Миколаївської області як такої, що її відсутність документально підтверджено;

– Про зняття з обліку та розшуку п'яти справ (№№ 4, 405, 431, 432, 676) за старим описом № 2 фонду № 39 «Південно-рудний трест при ВРНГ УССР (ПРТ), м. Харків» ЦДАВО України, як таких, що їх відсутність документально підтверджено.

На засіданнях Нормативно-методичної комісії Укрдержархіву було схвалено такі документи:

1. Методичні рекомендації з розроблення інструкцій з діловодства юридичних осіб приватного права.

2. Збірник форм планово-звітної документації у сфері архівної справи.

3. Проект ДСТУ 2732:20 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять».

4. Методичні рекомендації «Технології комплектування архівних установ документами в електронній формі».

5. Методичні рекомендації «Організація роботи архівних установ, заснованих фізичними та/або юридичними особами приватного права».

6. Проект тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що будуть виконуватися на замовлення Укрдержархіву за рахунок коштів державного бюджету у 2019–2021 рр.

7. Проект Тематичного плану науково-дослідних робіт, що планується виконуватися Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства за рахунок коштів державного бюджету у 2019 р.

8. Розглянуто роботи, що надійшли на конкурс науково-методичних розробок і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії, визначено переможців Конкурсу.

9. Проект доповнень до Тематичного плану науково-дослідних робіт, що планується виконуватися Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства за рахунок коштів державного бюджету у 2019 р.

На засіданнях Науково-технічної ради Укрдержархіву розглянуто 11 питань щодо удосконалення технологічних процесів виготовлення та зберігання документів СФД, упровадження нормативних документів системи СФД, організації наукової діяльності. Рішення з цих питань направлено для виконання до відповідних установ СФД.

Науково-видавничою радою розглянуто 5 питань.

Зокрема, рекомендовано до друку спеціальні довідники «Анотований реєстр описів фондів ЦДНТА України» (2-ге вид.) та «Центральний державний історичний архів України, м. Львів: Анотований реєстр описів»; схвалено план виставкової діяльності Державної архівної служби України та державних архівів на 2019 р.; підтримано рішення Експертної комісії Укрдержархіву про присудження премії імені Василя Веретенникова науковим працям у галузі архівознавства, археографії і документознавства, прийнято рішення присудити премію у галузі «архівознавство, історія установ, природничо-наукові, економічні та інші питання архівної справи».

Проведено установчі збори за участю представників інститутів громадянського суспільства для формування громадської ради при Укрдержархіві. Склад громадської ради, до якої увійшли представники 17 інститутів громадянського суспільства, затверджено наказом Укрдержархіву від 26 грудня 2018 р. № 90.

Громадською радою розглянуто:

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо зберігання документів»;
- проект наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Змін до Правил роботи архівних установ України» (у частині розділу VI Правил роботи архівних установ України «Використання Національного архівного фонду»);
- проект наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку ціноутворення та надання платних послуг, які виконуються архівними установами, що утримуються за рахунок бюджетних коштів»;
- зміни у порядку копіювання архівних документів, введені в дію наказом Міністерства юстиції України від 27 червня 2018 р. № 2059/5;
- звіт про діяльність громадської ради при Державній архівній службі України у 2017–2018 рр.;
- проект Орієнтовного плану проведення Державною архівною службою України консультацій з громадськістю на 2019 р.

X. МЕРЕЖА АРХІВНИХ УСТАНОВ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ УСТАНОВ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Станом на 01.01.2019 р. мережа архівних установ і спеціальних установ страхового фонду документації налічує 2 тис. 189 установ, з них: 9 центральних державних архівів, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, 3 центральні державні архівні установи, 12 галузевих державних архівів, 24 державних архіви областей, Державний архів м. Києва, 476 архівних структурних підрозділів райдержадміністрацій, 136 архівних структурних підрозділів міських рад, 1 тис. 518 трудових архівів.

До сфери управління Державної архівної служби України належать 8 спеціальних установ страхового фонду документації і Науково-дослідний, проектно-конструкторський та технологічний інститут мікрографії.

Відомостей про Державний архів в Автономній Республіці Крим та Державний архів м. Севастополя немає, оскільки вони знаходяться на території, на якій органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження.

У мережі архівних установ відбулися певні зміни у порівнянні з 2017 р.

Відновлено статус 10 архівних відділів: Широківської райдержадміністрації Дніпропетровської області, Окнянської райдержадміністрації Одеської області, Оржицької, Гребінківської та Кременчуцької райдержадміністрацій Полтавської області, Великоолександрівської та Нижньосірогозької райдержадміністрацій Херсонської області, Теофіпольської райдержадміністрації Хмельницької області, Сторожинецької райдержадміністрації Чернівецької області, Семенівської райдержадміністрації Чернігівської області.

У 2018 р. 8 архівних відділів райдержадміністрацій перейменовані в архівні сектори: Заріченської райдержадміністрації Рівненській області, Борзнянської, Ічнянської, Козелецької, Менської, Носівської, Прилуцької, Чернігівської райдержадміністрацій Чернігівської області.

Втратили статус юридичних осіб архівні відділи Більмацької, Михайлівської, Пологівської, Приморської, Якимівської райдержадміністрацій Запорізької області, Вижницької, Герцаївської, Заставнівської, Кіцманської, Кельменецької, Сокирянської райдержадміністрацій Чернівецької області та архівний сектор Новоселицької райдержадміністрації Чернівецької області, але залишилися в структурі райдержадміністрацій з тими ж назвами.

У Запорізькій області управління архівною справою і діловодством здійснюють 5 структурних підрозділів райдержадміністрацій:

- відділ з архівної справи та з питань державної реєстрації Більмацької райдержадміністрації Запорізької області;
- відділ архітектури, містобудування та архівної справи Новомиколаївської райдержадміністрації Запорізької області;
- відділ архіву та цивільного захисту населення Оріхівської райдержадміністрації Запорізької області;
- відділ культури, туризму та архівної роботи Приазовської райдержадміністрації Запорізької області;
- сектор з питань культури, туризму та архівної справи Розівської райдержадміністрації Запорізької області.

Перейменовано 2 відділи райдержадміністрацій Запорізької області, що здійснюють управління архівною справою: відділ з питань архівної справи та з питань державної реєстрації Чернігівської райдержадміністрації Запорізької області перейменовано в архівний відділ Чернігівської райдержадміністрації; відділ архітектури та містобудування Новомиколаївської райдержадміністрації Запорізької області перейменовано в відділ архітектури, містобудування та архівної справи Новомиколаївської райдержадміністрації Запорізької області, який набув прав і обов'язків ліквідованого архівного відділу Новомиколаївської райдержадміністрації Запорізької області.

Утворено як юридичну особу 1 архівний відділ Новгородівської міської ради Донецької області.

Управління архівною справою і діловодством здійснюють також:

- 2 архівних відділи військово-цивільних адміністрацій Донецької області (м. Торецька та Мар'їнської військово-цивільної адміністрації);
- відділ культури і архіву Миргородської райдержадміністрації Полтавської області;
- 2 архівних відділи виконавчих комітетів міських рад Донецької області;
- архівне управління Запорізької міської ради;
- міський архів м. Кам'янця-Подільського Хмельницької області.

Станом на 01.01.2019 р. в Україні функціонує 1 тис. 518 трудових архівів:

- при міських радах – 83;
- при районних радах – 314;
- при сільських та селищних радах – 1 тис. 57;
- рад об'єднаних територіальних громад – 58;
- при райдержадміністрації – 1 (створений Миргородською районною державною адміністрацією);
- при комунальних установах Харківської області – 5.

З усіх трудових архівів 319 мають статус юридичної особи (21%). Протягом 2018 р. створено 41 трудовий архів в областях, з них: у Житомирській – 6, Закарпатській – 1, Львівській – 3, Кіровоградській – 1, Одеській – 1, Полтавській – 22, Харківській – 3, Херсонській – 2, Черкаській – 2.

Ліквідовано 144 трудових архіви в областях: Вінницька – 1, Житомирська – 2, Запорізька – 14, Київська – 5, Львівська – 78, Одеська – 1, Полтавська – 2, Сумська – 17, Харківська – 13, Хмельницька – 1, Черкаська – 8, Чернігівська – 2.

У порівнянні з минулим роком загальна кількість трудових архівів при районних та міських радах зменшилася у зв'язку з утворенням об'єднаних територіальних громад.

Станом на 01.01.2019 р. у м. Києві діє 9 архівних відділів та 1 архівний сектор (Оболонська РДА) районних у місті Києві державних адміністрацій, які є структурними підрозділами апаратів районних у місті Києві держадміністрацій.

Архівні відділи та сектор райдержадміністрацій м. Києва виконують також функції трудових архівів.

ХІ. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відділ управління персоналом відповідає за реалізацію державної політики з питань управління персоналом в апараті Державної архівної служби України та здійснює добір персоналу, планування та організацію заходів із питань підвищення рівня професійної компетентності державних службовців, оцінювання результатів службової діяльності

державних службовців, документальне оформлення вступу на державну службу, її проходження та припинення, а також виконує інші функції, передбачені законодавством.

Штатна чисельність працівників за штатним розписом Укрдержархіву, центральних державних архівних установ, спеціальних установ СФД, державних архівів областей, м. Києва, архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад становить 3 тис. 792 штатних одиниці, серед яких посад державних службовців – 1 тис. 882.

Облікова чисельність працівників станом на 31.12.2018 р. становить 3 тис. 466 осіб, з них :

- Укрдержархіву – 80;
- центральних державних архівних установ – 582;
- спеціальних установ СФД – 409;
- державних архівів областей, м. Києва – 1027;
- архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад – 1368.

Укомплектованість кадрами установ становить 88%.

У віковій структурі кількість молоді до 30 років становить 292 особи, вік 60 років і більше мають 513 осіб.

Кількість чоловіків – 670 (19,3%), жінок – 2 тис. 796 осіб (80,7%).

Вищу освіту мають 2 тис. 69 особа, що становить 77,6% фактичної чисельності, з них:

- 179 працівників мають освіту за спеціальністю «архівознавство, документознавство та інформаційна діяльність»;
- 410 працівників мають вищу історичну освіту;
- 1935 працівників мають повну вищу освіту за іншими напрямками;
- 193 працівники мають другу вищу освіту за спеціальностями галузі знань «Державне управління».

Науковий ступінь мають 77 осіб, у т. ч. 73 кандидати наук, 4 доктори наук.

Вчене звання мають 18 осіб, з них: доцентів –15, професорів – 3.

Всього за 2018 р. підвищили кваліфікацію 763 працівники архівної галузі.

Реформа системи професійного навчання для державних службовців є невід’ємною частиною реформи державного управління. У 2018 р. вперше проведено оцінювання службової діяльності державних службовців. У Державній архівній службі України та в центральних державних архівах України проведено оцінювання результатів службової діяльності 216 державних службовців, які займають посади категорії «Б» і «В», і кожен, хто його успішно пройшов, склав індивідуальну програму підвищення рівня професійної компетентності на 2019 р., яка має бути виконана в обов’язковому порядку. Індивідуальна програма державного службовця є частиною планування його діяльності

на наступний рік, а також планування досягнення стратегічних цілей та пріоритетних завдань структурного підрозділу, у якому працює державний службовець. Необхідність та вид професійного навчання державного службовця визначається його безпосереднім керівником та відділом управління персоналом за результатами щорічного оцінювання службової діяльності. Однією з форм професійного навчання має бути самоосвіта, що зумовлено необхідністю зростання ролі освіти в сучасних умовах розвитку суспільства.

На виконання Плану заходів з реалізації Стратегії реформування державного управління України на 2019 – 2021 рр., затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474 (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1102-р) необхідно забезпечити:

- планування навчання державних службовців, спрямованого на набуття та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок, для забезпечення відповідного рівня професійної компетентності та для їхньої професійної діяльності на займаній посаді відповідно до встановлених посадових обов'язків;

- проведення регулярного навчання державних службовців із метою підвищення їхніх знань та компетентностей щодо сучасних підходів до виконання своїх посадових обов'язків;

- здійснення моніторингу виконання державними службовцями індивідуальних програм підвищення рівня професійної компетентності.

Нагальною проблемою є втілення сучасних технологій управління людськими ресурсами. Відсутність автоматизації процесів управління персоналом в Укрдержархіві не сприяє вчасному та якісному забезпеченню реалізації заходів із запровадження реформи державного управління та не відповідає європейським стандартам належного управління державою, а також сучасному рівню розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Вирішення питання автоматизації процесів управління персоналом дало б змогу:

- узагальнити та обробити інформацію щодо персональних даних кожного працівника;

- підвищити продуктивність робочого процесу за рахунок швидкого оброблення даних; поліпшити робоче середовище; зменшити рівень дублювання робіт і автоматизації процедур;

- поліпшити процес прийняття рішень за результатами аналітичної звітності інформаційної системи;

- удосконалити робочі процеси, що дасть змогу більше часу займатися стратегічними завданнями аналізу і планування;

- забезпечити самостійну перевірку статусу кожної виконаної операції та самостійне формування необхідних звітів;

- підвищити мотивацію та продуктивність;
- покращити показники результативності та ефективності діяльності державних органів.

Національним агентством України з питань державної служби розпочато співпрацю зі Світовим банком щодо впровадження інтегрованої інформаційної системи управління людськими ресурсами на державній службі HRMIS – принципової для України інновації, яка регулюватиме питання, пов'язані з управління персоналом у державних органах.

ХІІ. ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, РОБОТА З ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ

Організація роботи з питань недопущення та профілактики корупційних правопорушень здійснюється відповідно до вимог законів України «Про державну службу», «Про запобігання корупції», Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні на 2015–2017 рр., затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 265 та інших нормативно-правових актів.

На виконання зазначених нормативних документів Укрдержархівом:

- розроблено План заходів щодо запобігання корупції Державної архівної служби України на 2018 р. та забезпечено його виконання;
- розроблено Перелік звітів та інформацій щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства України, виконання завдань із питань запобігання та виявлення корупції, а також організації роботи щодо запобігання вчиненню корупційним або пов'язаним з корупцією правопорушенням та реагування на них, які подаються до Укрдержархіву установами, що належать до сфери його управління, та забезпечено аналіз і контроль за поданими звітами та інформаціями;
- відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 265 «Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки» Укрдержархівом проводилися відповідні заходи, передбачені Державною програмою заходів та здійснювалося подання Національному агентству з питань запобігання корупції інформації про стан виконання Державної програми;
- підготовлено інформацію, необхідну для підготовки у 2018 р. національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики до Національного агентства з питань запобігання корупції;
- забезпечено подання звітності щодо результатів діяльності з питань запобігання і виявлення корупції до Національного агентства з питань запобігання корупції;

– оновлено інформацію щодо осіб, на яких покладено обов'язки з питань запобігання та виявлення корупції в установах, що належать до сфери управління Укрдержархіву;

– проведено заходи з інформування працівників Укрдержархіву та установ, що належать до сфери його управління – суб'єктів декларування щодо підготовки до чергового етапу електронного декларування;

– вжито заходів щодо підвищення кваліфікації працюючих державних службовців із питань запобігання і виявлення корупції;

– проведено організаційну та роз'яснювальну роботу із запобігання, виявлення і протидії корупції;

– вживаються заходи щодо мінімізації можливості виникнення конфлікту інтересів осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та врегулювання конфлікту інтересів у разі його виникнення.

Повідомлень щодо причетності працівників Укрдержархіву до вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень до Укрдержархіву не надходило.

Посилено контроль за додержанням принципів прозорості та відкритості у діяльності Укрдержархіву та установ, що належать до сфери його управління.

Проведення закупівель товарів, робіт і послуг здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про здійснення державних закупівель» та з урахуванням вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель».

Забезпечено умови для повідомлення працівниками Укрдержархіву про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», зокрема: телефоном через «лінію довіри», через офіційний веб-сайт Укрдержархіву у рубриці «Запобігання проявам корупції», «Повідом про корупцію» шляхом розміщення повідомлення про корупцію, та засобами електронного зв'язку шляхом направлення повідомлення на спеціальну електронну пошту.

ХІІІ. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Загальний обсяг фінансування Укрдержархіву та установ, що належать до сфери його управління в 2018 р., становить 198809,1 тис. грн., що на 11% більше показника 2017 р.

Видатки, передбачені у Державному бюджеті України на 2018 р. Укрдержархіву за програмою 3609000 «Державна архівна служба України», спрямовувалися на забезпечення найважливіших потреб установ, що належать до сфери управління Укрдержархіву.

У 2018 р. Укрдержархівом виконувалося 3 бюджетні програми. За рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету, забезпечувалося виконання основних напрямів діяльності за кожною бюджетною програмою, а саме:

- за програмою 3609010 «Керівництво та управління у сфері архівної справи» – 25357,6 тис. грн. (загальний фонд – 25357,5 тис. грн., спеціальний фонд – 0,1 тис. грн.), що на 47% більше попереднього року;
- 3609020 «Прикладні розробки у сфері архівної справи та страхового фонду документації» – 10333,8 тис. грн. (загальний фонд – 9280,8 тис. грн., спеціальний фонд – 1053,0 тис. грн.), що на 12 % більше попереднього року;
- 3609030 «Забезпечення діяльності архівних установ та установ страхового фонду документації» – 162934,4 тис. грн. (загальний фонд – 145754,8 тис. грн., спеціальний фонд – 17179,6 тис. грн.), що на 14% більше попереднього року.

Аналіз фактичних витрат загального фонду за бюджетними програмами 3609000 «Державна архівна служба України» за 2017–2018 роки, тис. грн.

№ з/п	КПКВК	Затверджено 2017 р.	Касові витрати 2017 р.	Затверджено 2017 р.	Касові витрати 2018 р.	Абсолютне відхилення касових витрат	Відносне відхилення касових витрат, %
1	3609010	17237,4	17131,5	25357,5	25248,1	8116,6	147,4
2	3609020	8291,5	8290,9	9280,8	9280,8	989,9	111,9
3	3609030	126754,8	126629,5	145754,8	145437,2	18807,7	114,9
4	3601220	9979,9	9817,1	0,0	0,0	9817,1	0,0
5	9809010	0,0	0,0	183,3	165,7	165,7	0,0
Разом		162263,6	161868,9	180576,4	180131,8	18262,9	111,3

Аналіз фактичних витрат спеціального фонду за бюджетними програмами 3609000 «Державна архівна служба України» за 2017– 2018 роки, тис. грн.

№ з/п	КПКВК	Затверджено 2017 р.	Касові витрати 2017 р.	Затверджено 2017 р.	Касові витрати 2018 р.	Абсолютне відхилення касових витрат	Відносне відхилення касових витрат, %
1	3609010	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
2	3609020	931,2	812,4	1053,0	953,7	141,3	117,4
3	3609030	15522,0	12716,4	17179,6	13968,0	1251,6	109,8
Разом		16453,3	13528,7	18232,7	14921,7	1392,9	110,3

Динаміка показників за 2017–2018 рр. свідчить про зростання обсягів фінансування та витрачання коштів Укрдержархіву і установ, що належать до сфери його управління. Так, по загальному фонду зростання обсягів видатків становить 11,3%, по спеціальному фонду – 10,3%. Кошти загального фонду бюджету використовуються в 2017–2018 рр. повністю.

З цією метою здійснювався перерозподіл бюджетних асигнувань у межах загального обсягу бюджетних призначень розпорядників бюджетних коштів та збільшувався обсяг коштів, що спрямовувався на закупівлю товарів та послуг, у т. ч. за рахунок власних надходжень до спеціального фонду державного бюджету.

Додатковим джерелом фінансування центральних державних архівів та спеціальних установ страхового фонду документації є кошти, отримані від надання платних послуг. Від надання платних послуг центральні державні архівні установи та спеціальні установи страхового фонду документації отримали 15928,5 тис. грн.

Найбільшу питому вагу у видатках загального фонду за програмою 3609010 «Керівництво та управління у сфері архівної справи» складають видатки на оплату праці з нарахуваннями – 95,3% від загальних видатків, видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 0,7%, видатки на предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 0,4%, на оплату послуг (крім комунальних) – 2,4%, видатки на відрядження – 0,3%, поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям – 0,9%.

У видатках загального фонду за програмою 3609030 «Забезпечення діяльності архівних установ та установ страхового фонду документації» видатки на оплату праці з нарахуваннями становлять 92,4% від загальних видатків, видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 2,8%, видатки на предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 1,2%, на оплату послуг (крім комунальних) – 3,5%, інші поточні видатки – 0,1%.

Водночас, виділене фінансування не забезпечувало у повному обсязі вирішення першочергових проблем життєдіяльності державних архівних установ та спеціальних установ страхового фонду документації, зокрема не вирішене питання матеріально-технічного забезпечення діяльності архівної галузі.

З метою недопущення кредиторської заборгованості за комунальні послуги та послуги охорони здійснювався перерозподіл бюджетних асигнувань між іншими видатками, з урахуванням можливої економії, в межах загального обсягу бюджетних призначень розпорядників бюджетних коштів. Збільшувався обсяг коштів, що спрямовувався на оплату охорони та комунальних послуг, за рахунок власних надходжень до спеціального фонду державного бюджету.

Проблемними питаннями Укрдержархіву у 2018 р. є відсутність фінансування за бюджетною програмою «Реконструкція та розвиток комплексу споруд центральних державних архівів по вулиці Солом'янській, 24 в м. Києві», модернізації інформаційно-телекомунікаційної системи «АІС СФДУ» та створення комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі «АІС СФД».

Додатковим джерелом фінансування архівів продовжують залишатися кошти, отримані від надання платних послуг. У порівнянні з минулим роком за програмою 3609030 «Забезпечення діяльності архівних установ та установ страхового фонду документації» надходження на спеціальні рахунки збільшилися на 20,5 % та становлять 15928,4 тис. грн.

Надходження спрямовувалися на покриття витрат, пов'язаних із виконанням функціональних повноважень, утримання і ремонт майна архівних установ, закупівлю основних засобів, зокрема на оплату праці – 8396,3 тис. грн., оплату товарів і послуг – 4988,9 тис. грн., оплату комунальних послуг – 790,1 тис. грн., на капітальні видатки – 746,3 тис. грн. (див. табл. на наст. стор.)

XIV. СТАН ВИКОНАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН НА ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРДЕРЖАРХІВУ

Упродовж 2018 р. до Державної архівної служби України надійшло 1 тис. 507 звернень громадян, що на 356 звернень більше, ніж у 2017 р.

Із загальної кількості звернень, які надійшли за звітний період:

- заяв – 1443 (за 2017 р. – 1075);
- скарг – 41 (за 2017 р. – 69);
- пропозицій – 23 (за 2017 р. – 7).

Результати розгляду звернень:

- вирішено позитивно – 88 звернень;
- відмовлених у задоволенні – 35 звернень;
- надано роз'яснення – на 961 звернення;
- повернуто авторам відповідно до статей 5 і 7 Закону України «Про звернення громадян» – 1 звернення;
- переслані за належністю відповідно до статті 7 Закону України «Про звернення громадян» – 387 звернень.

Відсутні звернення, що не підлягали розгляду відповідно до статей 8 і 17 Закону України «Про звернення громадян».

Усі звернення, що надійшли до Державної архівної служби України, розглянуто без порушення строків, передбачених Законом України «Про звернення громадян».

Із загальної кількості звернень, що надійшли до Державної архівної служби України, 379 стосувалися питання отримання інформації щодо

**Стан фінансування 3609000 «Державна архівна служба України»
в 2018 р., тис. грн.**

Код програмної класифікації видатків (КПКВ) та назва	Доведено бюджетом 2018	Загальна потреба 2018	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
3609000 Державна архівна служба України	180 393,1	759 882,6	-579 489,5	23,7
3609010 "Керівництво та управління у сфері архівної справи"				
Видатки споживання	25 357,5	28 044,0	-2 686,5	90,4
Оплата праці	19 795,9	19 795,9	0,0	100,0
Нарахування на оплату праці	4 355,1	4 355,1	0,0	100,0
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	95,7	1 460,2	-1 364,5	6,6
Оплата послуг (крім комунальних)	623,2	1 654,5	-1 031,3	37,7
Видатки на відрядження	90,0	275,0	-185,0	32,7
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	174,1	279,8	-105,7	62,2
Трансферти урядом зарубіжних країн та міжнародним організаціям	223,5	223,5	0,0	100,0
Видатки розвитку	0,0	4 259,3	-4 259,3	0,0
Придбання обладнання і предметів довгостр. користування для оновлення комп'ютерної техніки та оргтехніки, серверного та іншого обладнання, для інфраструктурних сервісів.		4 259,3	-4 259,3	0,0
<i>Невиділення коштів не дозволяє якісно виконувати завдання щодо реалізації державної політики у сфері архівної справи та створення та функціонування державної системи страхового фонду документації.</i>				
ВСЬОГО:	25 357,5	32 303,3	-6 945,8	78,5
3609020 "Прикладні розробки у сфері архівної справи та страхового фонду документації"				
Видатки споживання	9 280,8	13 580,1	-4 299,3	68,3
Оплата праці	7 302,8	10 434,4	-3 131,6	70,0
Нарахування на оплату праці	1 606,0	2 296,2	-690,2	69,9
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	30,0	202,1	-172,1	14,8
Оплата послуг (крім комунальних)	77,5	326,1	-248,6	23,8
Видатки на відрядження	21,3	41,5	-20,2	51,3
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	243,2	243,2	0,0	100,0
Окремі заходи по реалізації державних (регіон.) програм, не віднесені до заходів розвитку		36,6	-36,6	0,0
Видатки розвитку	0,0	1 905,5	-1 905,5	0,0
Капітальні трансферти закупівля обладнання для здійснення науково – дослідних робіт		1 905,5	-1 905,5	0,0
<i>Невиділення коштів не дозволяє якісно виконувати науково-дослідні роботи, спрямовані на забезпечення розроблення пріоритетних основ документознавства, системи страхового фонду документації, дослідження фізико-хімічних і біологічних умов збереження документів НАФ</i>				
ВСЬОГО:	9 280,8	15 485,6	-6 204,8	59,9
3609030 "Забезпечення діяльності архівних установ та установ страхового фонду документації"				
Видатки споживання	145 754,8	206 357,1	-60 602,3	70,6
Оплата праці	110 582,1	120 211,7	-9 629,6	92,0
Нарахування на оплату праці	23 832,9	26 308,1	-2 475,2	90,6
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	1 839,8	10 131,9	-8 292,1	18,2
Оплата послуг (крім комунальних)	5 045,2	41 923,1	-36 877,9	12,0
Видатки на відрядження	73,2	749,6	-676,4	9,8
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	4 366,3	6 087,0	-1 720,7	71,7
Окремі заходи по реалізації державних (регіон.) програм, не віднесені до заходів розвитку		100,6	-100,6	0,0
Соціальне забезпечення	15,3	6,5	8,8	0,0
Інші видатки		838,6	-838,6	0,0
Видатки розвитку	0,0	505 736,6	-505 736,6	0,0
Придбання обладнання і предметів довгостр. користування		482 294,6	-482 294,6	0,0
Капітальне будівництво (придбання)		5 134,4	-5 134,4	0,0
Капітальний ремонт		18 115,9	-18 115,9	0,0
Придбання землі і нематеріальних активів		191,7	-191,7	0,0
для придбання комп'ютерів, оргтехніки, реставраційного обладнання для забезпечення температурно-вологісного режиму зберігання архівних документів, посилення пожежної безпеки, забезпечення пропускну режиму				
<i>Невиділення коштів у зазначених обсягах не дозволить в повній мірі якісно забезпечувати формування складу документів НАФ, умов фізичної збереженості документів та використання інформації, виконувати державні</i>				
ВСЬОГО:	145 754,8	712 093,7	566 338,9	20,5

підтвердження стажу роботи та отримання довідки про заробітну плату для оформлення пенсії.

Протягом 2018 р. до Державної архівної служби України надійшло 99 запитів про надання публічної інформації, з них:

- 3 – праця та заробітна плата;
- 2 – діяльність центральних органів виконавчої влади;
- 4 – діяльність місцевих органів виконавчої влади;
- 77 – діяльність Державної архівної служби України;
- 13 – питання архівної справи, діловодства, створення, функціонування страхового фонду документації.

Із загальної кількості запитів, що надійшли до Державної архівної служби України, більшість – від фізичних осіб (65 запитів).

XV. ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ НА 2019 РІК

Головний пріоритет Державної архівної служби України: кожен українець заслуговує на доступ до історичної і культурної спадщини українського народу та джерел інформації про себе і свою родину.

Діяльність Державної архівної служби України у 2019 р. буде здійснюватися відповідно до наступного.

Бачення

Ефективна, дієва та скоординована система архівів, призначена для зберігання, примноження та використання Національного архівного фонду як складової частини вітчизняної і світової культурної спадщини, що є надбанням української нації.

Місія

Реалізація державної політики у сфері архівної справи, діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації.

Забезпечення:

- конституційних прав людини та основних свобод;
- досягнення світового рівня в розвитку архівної справи;
- рівний доступ до інформаційних ресурсів суспільства, зокрема архівних інформаційних ресурсів;
- надання якісних та комплексних архівних (інформаційних) послуг;
- співпраця з представниками громадського суспільства, наукової і творчої громадськості.

Цінності

- захист прав та інтересів громадян;
- патріотизм;

- відданість;
- прозорість;
- відкритість;
- компетентність;
- самовдосконалення.

Пріоритет 1.

Цифровізація всіх процесів архівної справи та діловодства

Пояснення, обґрунтування:

- ефективне забезпечення інформаційних потреб громадян, суспільства і держави шляхом упровадження цифрових технологій;
- створення сприятливих умов для роботи з електронними документами, їх архівного зберігання;
- забезпечення технологічних умов для оцифрування документів НАФ, централізованого зберігання цифрових копій документів НАФ;
- надання доступу за допомогою мережі Інтернет до цифрових копій документів НАФ

Індикатори виконання:

- реалізація пілотного проекту на базі ЦДЕА України зі створення відомчої інформаційно-телекомунікаційної системи приймання-передавання на постійне зберігання електронних документів НАФ;
- забезпечення технологічних можливостей надання он-лайн доступу до електронних документів НАФ;
- оцифрування та зберігання архівних документів;
- затвердження нормативно-правових актів із регламентації впровадження електронного документообігу, зокрема приймання-передавання електронних документів НАФ на постійне зберігання;
- впровадження системи електронного документообігу в апараті Державної архівної служби України;
- забезпечення оновлення нормативно-правових актів відповідно до змін у законодавстві у сфері електронного цифрового підпису та електронного документообігу.

Очікувані результати:

- збільшення фінансового та матеріально-технічного забезпечення архівних установ (спеціальне обладнання для оцифрування архівних документів, зберігання цифрових копій документів, приймання і зберігання електронних документів);
- забезпечення ефективного та зручного доступу до інформаційних ресурсів;
- забезпечення надійного захисту та зберігання цифрової інформації.
- удосконалення нормативно-методичного забезпечення роботи з електронними документами.

Пріоритет 2.**Організація формування Національного архівного фонду**Пояснення, обґрунтування:

Забезпечення якісного формування та гарантованого збереження документів НАФ, у т. ч. електронних документів, що створюються і зберігаються в юридичних особах – джерелах формування НАФ державних архівних установ та архівних відділів міських рад, як невід’ємної складової історико-культурної спадщини України.

Індикатори виконання:

– забезпечення приймання на постійне зберігання документів, що зберігаються в архівних підрозділах юридичних осіб понад встановлені законодавством строки;

– посилення контролю за науково-технічним опрацюванням документів НАФ, із кадрових питань (особового складу) з метою запобігання втраті документів та прискоренню переходу на електронний документообіг;

– організація проведення якісної експертизи цінності документів юридичних осіб із метою дотримання вимог щодо описування документів НАФ за встановлені законодавством роки;

– забезпечення приймання та архівне зберігання виборчої документації з виборів Президента України та народних депутатів України;

– забезпечення оновлення нормативно-правових актів відповідно до змін у законодавстві у сфері архівної справи і діловодства та розроблення проектів нормативно-правових актів щодо приймання-передавання електронних документів Національного архівного фонду на постійне зберігання, порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання.

Очікувані результати:

– збільшення кількості описування юридичними особами документів НАФ, що сприятиме переходу на електронний документообіг;

– зменшення кількості справ, що зберігаються в архівних підрозділах юридичних осіб понад встановлені законодавством строки;

– удосконалення нормативно-методичного забезпечення роботи з електронними документами, у т. ч. щодо забезпечення передавання електронних документів на постійне зберігання.

Пріоритет 3.**Забезпечення збереженості Національного архівного фонду як складової всесвітньої культурної спадщини**Пояснення, обґрунтування:

Сприяння приведенню матеріально-технічної бази державних архівних установ у відповідність до сучасних потреб для забезпечення гарантованої збереженості документів Національного архівного фонду, а також посилення контролю за їх наявністю та станом.

Індикатори виконання:

- забезпечення фінансування заходів щодо зміцнення матеріально-технічної бази центральних державних архівів;
- співпраця з обласними, Київською міською державними адміністраціями щодо зміцнення матеріально-технічної бази державних архівів областей, м. Києва, у т. ч. розширення їх площ;
- розроблення Програми здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду на 2020–2030 роки;
- удосконалення обліку фонду користування на цифрових носіях;
- забезпечення навчання реставраторів архівних документів.

Очікувані результати:

- забезпечення охорони архівних будівель і сховищ;
- забезпечення архівних приміщень та архівосховищ протипожежними засобами, системами вентиляції і кондиціонування повітря для підтримки температурно-вологісного режиму у сховищах;
- поліпшення технічного стану приміщень та будівель архівних установ;
- зменшення відсотку завантаженості архівосховищ для надання можливості приймання документів НАФ на постійне зберігання;
- забезпечення архівних установ сучасним обладнанням для проведення реставраційно-ремонтних робіт, дезінфекції, створення страхового фонду документації Національного архівного фонду та фонду користування.

Пріоритет 4.**Популяризація архівних документів до пам'ятних дат та ювілеїв визначних осіб в історії України**Пояснення, обґрунтування:

Виконання Указу Президента України від 22.01.2016 № 17 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917–1921 років» та відповідного плану заходів, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 777-р, Указу Президента України від 13.10.2015 № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», постанови Верховної Ради України від 18.12.2018 № 2654-VIII «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2019 році».

Індикатори виконання:

- Участь державних архівів в межах компетенції в:
- організації у закладах культури тематичних виставок, експозицій, присвячених пам'ятним датам і ювілеям у 2019 р., а також проведенні у навчальних закладах середнього та вищого рівнів «круглих столів», науково-практичних конференцій, інших тематичних заходів;
  - тематичних теле- і радіопередачах, присвячених пам'ятним датам і ювілеям у 2019 р.;

– висвітленні у засобах масової інформації відомостей про документи Національного архівного фонду, що відображають історичні події, пов'язані з пам'ятними датами та ювілеями у 2019 р.

Очікувані результати:

Виховання патріотизму, підвищення інтересу до історії України громадян, передусім учнівської та студентської молоді, проведення на основі документів Національного архівного фонду тематичних заходів, присвячених пам'ятним датам та ювілеям видатних особистостей в історії України, з урахуванням постанови Верховної Ради України від 18.12.2018 № 2654-VIII «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2019 році».

Пріоритет 5.

Забезпечення реалізації державної політики у сфері створення та ефективного функціонування державної системи страхового фонду документації

Пояснення, обґрунтування:

Забезпечення створення та надійного зберігання страхового фонду документації України та необхідного рівня виробничих потужностей установ СФД.

Індикатори виконання:

– розроблення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації дозвільних процедур у сфері страхового фонду документації»;

– розроблення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань здійснення державного контролю за додержанням законодавства суб'єктами господарювання у сфері страхового фонду документації»;

– розроблення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про страховий фонд документації України»;

– внесення змін до нормативно-правових актів щодо формування страхового фонду документації на виробництво озброєння і військової техніки, продукцію оборонного та мобілізаційного призначення;

– забезпечення ефективного функціонування державної системи СФД;

– визначення місця розташування баз зберігання СФД, пункту управління та приведення їх у відповідність до вимог нормативних документів державної системи СФД;

– реалізація передачі повноважень підрозділам органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади щодо проведення перевірок суб'єктів господарювання із незначним та середнім ступенем ризику;

– вирішення питання отримання (передачі) мобілізаційного завдання та здійснення заходів щодо забезпечення його виконання;

- забезпечення надання послуг у електронному вигляді;
- встановлення на законодавчому рівні декларативного принципу провадження господарської діяльності з виготовлення документів страхового фонду;
- модернізація матеріально-технічної бази спеціальних установ СФД.

Очікувані результати:

- збільшення обсягів створення страхового фонду документації України;
- забезпечення надійного довгострокового зберігання документів страхового фонду документації України;
- поліпшення матеріально-технічної бази установ страхового фонду документації.